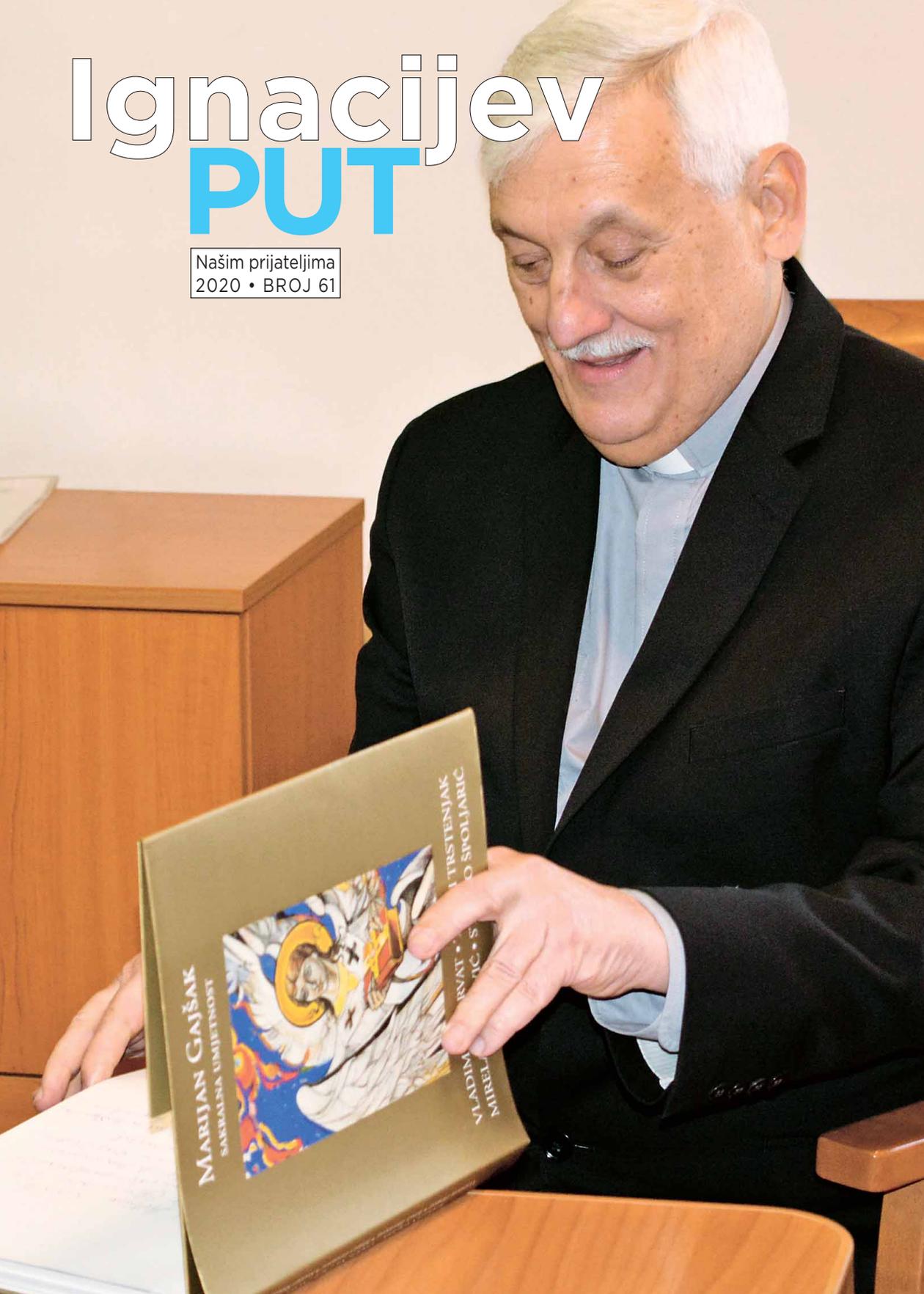

Ignacijev PUT

Našim prijateljima
2020 • BROJ 61

SADRŽAJ

Riječ provincijala.....	3
General Družbe Isusove o. Arturo Sosa u Hrvatskoj.....	4
Susret o. Generala s hrvatskim isusovcima	
Intervju o. Generala o papi Franji, sinodi i vjeri.....	10
Nove opće apostolske preferencije DI.....	12
NOVI SVEĆENICI HRVATSKE POKRAJINE DI.....	14
p. Zvonimir Marinović.....	14
p. Šimo Marinović.....	15
SJEĆANJA.....	14
P. Josip Müller – 75. obljetnica pogubljenja graditelja kapele na Sljemenu.....	16
Pola stoljeća od ubojstva isusovačkog novaka Izidora Bistrovića.....	18
RAZGOVOR S POVODOM.....	19
Br. Ivo Kolarević – isusovac i krojač.....	19
Braća DI u isusovačkoj ekipi sjemeništa na Šalati.....	23
Svjedočanstvo s Ultre.....	32
VIJESTI IZ DI.....	32
Nova crkva sv. Ignacija Lojolskog u Sarajevu.....	32
SMI – susret mladih isusovaca HPDI-ja.....	34
Prvi zavjeti naših novaka.....	35
Novi isusovački novaci u Splitu.....	35
Humanitarne akcije za Filipine i Venezuelu.....	37
Susret Apostolata molitve – Papine molitvene mreže u Rimu.....	37
Odlazak isusovaca iz Prizrena.....	38
Skupština Konferencije europskih isusovačkih provincijala u Lužnici.....	39
Novosti iz Zaklade biskup Josip Lang.....	40
3D formiranje mladih kršćana.....	41
Isusovci među novim kardinalima.....	43
ZANIMLJIVOSTI.....	44
Spomen na isusovačke pučke misije u Grablju na Hvaru 1896.....	44
NAŠI POKOJNICI.....	45
VIJESTI IZ OPĆE DRUŽBE	
Razgovor pape Franje s isusovcima u Rumunjskoj.....	51
NOVE KNJIGE.....	53
JUBILARCI.....	58

IGNACIJEV PUT * LIST ZA PRIJATELJE DRUŽBE ISUSOVE

ISSN 1331-8500*2020*broj 61 * godina XXXV*

Izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove * **Urednik:** Tonči Trstenjak * **Za izdavača:** Petar Nodilo * **Lektor:** Tomislav Salopek * **Likovno-grafičko oblikovanje:** Denona d.o.o. Zagreb * **Tisak:** Denona d.o.o. Zagreb *
Uredništvo: Palmotićevo 31, HR 1001 ZAGREB, PP 699

Svoje dragovoljne priloge pošaljite na račun:

Hrvatska pokrajina Družbe Isusove (za IP), IBAN: HR 4923600001101576399
Bic/Swift Code: ZABAHR2X

Naslovna slika: Isusovački general o. Arturo Sosa

Slika na zadnjoj strani korica: O. Arturo Sosa, general D.I. s hrvatskim isusovcima 2019.

RIJEČ PROVINCIJALA

Poštovani čitatelji, dragi prijatelji Družbe Isusove,

godišnjak koji držite u rukama, „Ignacijev put“, predstavlja vam život i rad isusovaca u Hrvatskoj, ali i u svijetu, s uvjerenjem da ćete se radovati s nama u našim radostima i biti ujedinjeni u molitvi za naše potrebe. Naravno, i mi svaki mjesec prikazujemo mnoge svete mise upravo za vas, svoje prijatelje i dobročinitelje. Ova tiskana poveznica znak je one još čvršće duhovne veze među nama.

Godina 2019. bila je obilježena 350. obljetnicom Sveučilišta u Zagrebu, koje su utemeljili isusovci, i 30. obljetnicom Fakulteta filozofije i religijskih znanosti, a u povodu toga Hrvatsku provinciju u ožujku pohodio vrhovni poglavar Družbe Isusove p. Arturo Sosa. Možete o tome pročitati opširno izvješće. U listopadu je pak u Lužnici kod Zagreba održana generalna skupština europskih isusovačkih provincijala – drugi značajan događaj na međunarodnoj razini. Važna tema i posjeta p. Generala i skupštine europskih provincijala, bile su nove opće apostolske preferencije Družbe Isusove za cijeli svijet. Naravno, glavno poslanje Družbe bilo je i ostalo služiti Bogu u svim stvarima sa svrhom naviještanja vjere i izgradnje kraljevstva Božjega, ali svaki povijesni trenutak ima neke vlastite izazove. Znakovito je da, kad govori o novim preferencijama, p. Sosa nikad ne spominje brojke i strategije, nego ključnim smatra obraćenje: da nam Duh Sveti oplemeni oči te možemo gledati svijet Kristo-

vim očima i da nam omekša srce te vlastiti životni stil prilagodimo Božjem poslanju.

U ovome broju „Ignacijeva puta“ osobitu smo pozornost posvetili našoj časnoj braći. Braća su redovnici, posvećeni Bogu zavjetima, koji sudjeluju u svim poslanjima Družbe Isusove, osim onim bitno svećeničkima, kao što je slavljenje sakramenata. Među našom hrvatskom časnom braćom ima raznih poslanja: sakristana, bibliotekara, kuhara, krojača, vinarstara, umjetnika, promicatelja misija itd., a mogućnosti su još veće, i bile su, i bit će. Svaki posao može biti na veću Božju slavu!

Napose smo zahvalni za Božji dar dvojice novih svećenika, koji su svoje mlade mise slavili tijekom ljeta, te trojice novaka, koji su u Družbu stupili u rujnu 2019. Oni su na početku svojega svećeničkog, odnosno redovničkog života. Zahvalni smo i za živote onih isusovaca koji su tijekom ove godine preminuli. Njihovi su životopisi dulji jer oslikavaju dugogodišnji zlatni trag vjernosti Evanđelju i zavjetima.

Nudimo vam ovdje izbor iz ostalih vijesti o životu Provincije, a više ih možete pronaći na internetskoj stranici www.isusovci.hr i u našim časopisima poput *Glasnika Srca Isusova* i *Marijina* i *Obnovljenog života* te u župnim listovima.

Na početku nove godine, u ozračju božićnih blagdana, svima vama, vašim obiteljima, dragim prijateljima i poslovnim suradnicima, želim obilje Božjega blagoslova!

p. Dalibor Renić, SJ, provincijal

GENERAL DRUŽBE ISUSOVE O. ARTURO SOSA U HRVATSKOJ

General Družbe Isusove p. Arturo Sosa sletio je u Zagreb iz Rima 20. ožujka 2019. u 20:40 sati, u pratnji asistenta za Srednju i Istočnu Europu p. Tomazsa Kota. P. Pierre Belanger, tajnik za komunikacije Generalne kurije, stigao je u Zagreb dan prije. Prvi general Družbe Isusove koji je posjetio Hrvatsku bio je 1968. g. sluga Božji Pedro Arrupe.

Svečana akademija u povodu 350. obljetnice Sveučilišta u Zagrebu

P. General se u četvrtak 21. ožujka u prijepodnevnim satima, nakon posjeta zagrebačkom nadbiskupu i kardinalu Josipu Bozanića i kratkog obilaska zagrebačke prvostolnice, u društvu nadbiskupa Bozanića i provincijala Hrvatske pokrajine Družbe Isusove o. Dalibora Renića uputio na Jordanovac, gdje je u dvorani „Antun Bauer“ održana svečana akademija u povodu 350. obljetnice Sveučilišta u Zagrebu te 30. obljetnice isusovačkog Fakulteta filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

Akademija je počela predstavom „Otac Utemeljitelj“, koju je napisao profesor Daniel Miščin, a režirao Matija di Giorgio. Predstava se bavila likom p. Filipa Kaušića, prvog rektora Zagrebačke isusovačke akademije. Glumci su bili studenti FFRZ-a. Kreativan i dosjetljiv

scenski prikaz naišao je na oduševljenje okupljenih.

Središnji događaj akademije bio je govor generala Artura Sose koji je, među ostalim, rekao da je važno što je FFRZ postao sastavnicom Sveučilišta, napose u vrijeme pluralizma koji je sve više prisutan i u našim krajevima. Podsjetio je da veza Družbe Isusove i sveučilišta seže u 16. stoljeće, kad su se Ignacije Loyolski i njegovi prvi drugovi susreli na Pariškom sveučilištu. Moglo bi se reći da je Družba Isusova začeta u sveučilišnom okruženju, premda ne izvorno sa svrhom osnivanja sveučilišta. Ignacije je ubrzo shvatio velik apostolski potencijal obrazovanja i nije se ustručavao svrstati ga iznad drugih „redovitih službi“. Započeo je sa svojim predanjem višem obrazovanju jer je dobro koje se može ostvariti kroz obrazovne strukture „univerzalnije“.

Među govornicima na samoj svečanosti bili su ministrica znanosti Blaženka Divjak,

■ Prvi rektor o. Filip Kaušić “pojvio se” među uzvanicima na proslavi 450. godišnjice svog Zagrebačkog sveučilišta

zatim rektor Sveučilišta Damir Boras te dekan isusovačkog Fakulteta filozofije i religijskih znanosti Ivan Koprek, koji su u svojim obraćanjima izdvojili tradicionalne kršćanske vrijednosti kao dobru osnovu za pronalazak odgovora na suvremene izazove današnjice. Rektor Boras je rekao kako se prije tri godine isusovački fakultet vratio u „svoj dom” kada je postao dijelom Sveučilišta. Dodao je kako ustanove koje primarno nastoje oko znanosti u bitnome sudjeluju i u izgradnji kulture. Napose je istaknuo potrebu postavljanja adekvatnih materijalnih i financijskih preduvjeta da bi se sveučilišta u Hrvatskoj mogla razvijati, osobito ulaganjem u infrastrukturu. Ministrica znanosti izrazila je svoje zadovoljstvo dolaskom generala Družbe Isusove i svega onoga što isusovci rade u izgradnji boljeg društva u Hrvatskoj.

Pater Dalibor Renić, provincijal HPDI-ja, prije Generalova obraćanja, izrazio je svoju zahvalu Generalu za njegov dolazak, te okupljene upoznao s osnovnim informacijama o p. Arturu Sosi, rekavši kako je riječ o osobi koja zna „dobro slušati”, što je Generalova bitna karakteristika, ali kako zna i dobro govoriti.

Uz spomenute i druge brojne goste iz akademskog i društvenog života, te studente, osoblje Fakulteta i Filozofsko-teološkog instituta Družbe Isusove, nazočni su bili kardinal Josip Bozanić, biskupi Ivan Devčić, Nikola

■ Dres NK Dinamo s brojem 37 isusovačkom generalu

Kekić i Valentin Pozaić, potpredsjednik Hrvatskoga sabora Željko Reiner, ministrica kulture Nina Obuljen-Koržinek, izaslanik Predsjednice Republike Vladimir Lončarević. Poseban dar, dres s imenom i brojem 31, p. Arturu Sosi predali su predstavnici GNK Dinamo iz Zagreba. On je uzvratilo radosnom zahvalom i ispričao zgodu kako je prije putovanja u Hrvatsku nazvao majku u Caracasu i rekao joj da ide na put. Na njezin upit kamo, odgovorio joj je da ide u zemlju za koju ona vjerojatno nije čula – u Hrvatsku. Istog mu je časa uzvratila kako je pomno pratila Svjetsko nogometno prvenstvo u Rusiji i da je hrvatska nogometna vrsta viceprvak svijeta. Nabrojila mu je imena najboljih hrvatskih nogometaša.

Svečanu akademiju vodio je bivši student FFRZ-a, danas sportski novinar Stipe Sladoljev. Glazbene točke izvele su sopranistica iz Berna Nikolina Pinko, alumna FFRZ-a, te Agata Ćuk, kći profesorice FFRZ-a. Tako je cijeli program zapravo bio iz fakultetske „obiteljske radinosti“. Nakon akademije slijedila je konferencija za novinare.

Susret s hrvatskim isusovcima

Poslijepodne istoga dana, 21. ožujka 2019., p. Arturo Sosa susreo se posebno s isusovcima Hrvatske provincije. Susret je započeo u 17 h na Jordanovcu u dvorani „Kolvenbach“ FFRZ-a, a uvodnu je molitvu vodio p. Niko Bilić pjevanim Psalmom 23. na hebrejskom i španjolskom jeziku, koji je sam uglazbio.

Na samom početku konferencije, neposredno nakon uvodne molitve, p. Dalibor Renić predstavio je p. Artura Sosu i apostolsku situaciju Hrvatske provincije. Podsjetio je da smo u 2018. poslali Generalu prijedlog novog Apostolskog plana naše Provincije za sljedećih sedam godina. On je rezultat razlučivanja na svim razinama naših zajednica i brojnih apostolskih djela.

Središnja tema obraćanja p. Generala bile su nove Opće apostolske preferencije. S obzi-

rom na to da je predviđeno da se one realiziraju u razdoblju od 2019. do 2029., General je upozorio da je svrha razlučivanja preferencija Družbe Isusove da shvatimo što to Bog čini danas i kako možemo s Njim surađivati u tome što čini. No svemu tomu prethodi duhovno iščitavanje procesa koji se događaju. Tako je 36. generalna kongregacija iščitala potrebu za povratak korijenima i možemo reći da nas je sam Gospodin uzeo za ruku, kao učitelj, baš kao što je i Ignacija doveo u Manresu. To je

■ Poseban poklon o. Generalu, rad umjetnika č. br. Zdenka Vidovića, predao je u ime hrvatskih isusovaca o. Provincijal.

podrazumijevalo razlučivanje na razini zajednica i apostolskih dijela, razlučivanje na razini provincija, razlučivanje na razini konferencije te u konačnici razlučivanje u siječnju 2019. godine p. Generala i proširenog vijeća, a onda i susret sa Svetim Ocem. Ukupno je čak četiri puta p. General razgovarao s papom Franjom o toj temi. Rezultat toga četiri su Opće apostolske preferencije, primljene od Svetog Oca kao Družbino poslanje za sljedećih deset godina.

Nakon zajedničkog susreta p. Generalu je uručen i dar: lice Krista rassetoga u tehnici tempere na drvu, crtano tehnikom ikone, koji je naslikao časni brat Zdenko Vidović. Dar je uručio sam autor. Lijepu drvenu kutiju izradio je za ovu prigodu i darovao gosp. Vlado Begić iz udruge Marijanski zavjet za domovinu. Potom je p. General predvodio euharistijsko slavlje u crkvi Bezgrješnog Srca Marijina na Jordanovcu. Nakon euharistijskog slavlja slijedili su domjenak i zajedničko druženje u prostorima FFRZ-a.

Posjet isusovcima u Osijeku

Drugog dana svojeg posjeta Hrvatskoj vrhovni poglavar Družbe Isusove p. Sosa posjetio je Isusovačku klasičnu gimnaziju u gradu Osijeku, održao kratko predavanje učenicima te odgovarao na njihova pitanja. U svojem obraćanju govorio je o postulatima isusovačke pedagogije osnivača Ignacija Loyole te o njihovoj primjeni u globaliziranom, brzom i promjenjivom današ-

■ O. General s đacima IKG Osijek

njem svijetu. „Isusovačka pedagogija ima za cilj formirati sposobne, savjesne, suosjećajne i predane muškarce i žene koji će smisleno pridonijeti izgradnji pomirenoga svijeta u kontekstu misije pravde i pomirenja s čovječanstvom, sa stvořenjem i s Bogom. Dvije Generalne kongregacije pozvale su nas da pomognemo u izgradnji toga svijeta“, izdvojio je otac Sosa.

Tijekom susreta u Osijeku p. Arturo Sosa naznačio je da ignacijevska duhovnost kroz formaciju pomaže ljudima na njihovu duhovnome putu i u njihovu rastu, ali usmjeruje na otvorenost prema Bogu i bližnjima.

Isusovačku klasičnu gimnaziju u Osijeku predstavio je ravnatelj p. Sebastian Šujević, dok je p. Axel Bodefeld predstavio Loyola Gymnasium u Prizrenu, na Kosovu, koja je druga srednja škola na području Hrvatske isusovačke provincije koju vode isusovci.

Nakon druženja s učenicima, otac General u pratnji p. Dalibora Renića, provincijala Hrvatske provincije Družbe Isusove, i p. Sebastiana Šujevića, ravnatelja Isusovačke klasične gimnazije u Osijeku, uputio se prema Đakovu, gdje se susreo s đakovačko-osječkim nadbiskupom, monsinjorom Đurom Hranićem. General je zahvalio nadbiskupu na potpori isusovcima u Osijeku, dok je nadbiskup predstavio nastojanja Nadbiskupije na području katoličkog obrazovanja te potrebu zajedničkog rada na duhovnoj obnovi vjernika, od kojih mnogi još osjećaju posljedice ratnih stradanja.

■ S profesorima IKG u Osijeku

Zadnji zavjeti i susret s isusovačkim suradnicima

Istoga dana u večernjim satima pater Arturo Sosa predvodio je svečano euharistijsko slavlje u bazilici Srca Isusova u Zagrebu tijekom kojeg su svoje posljednje zavjete poslušnosti, siromaštva i čistoće položili p. Hrvoje Mravak S.J., p. Mate Samardžić S.J. i časnii brat Ivan Olujić S.J. Svoju subraču otac General uputio je na potpuno predanje Kristovoj ljubavi te na ustrajnost apostolskom djelovanju kamo god ih se pozove. Uslijedila je propovijed u kojoj je otac Sosa objasnio što znači biti Božjim čovjekom i odazvati se Njegovu pozivu u punoj slobodi. Oslikao je to kroz Evanđelje dana, objasnivši da nas Gospodin svakodnevno poziva raditi za kraljevstvo nebesko, kao u vinograd, iako je to potkatak zahtjevan i predan posao, ali daje prekrasne plodove.

■ Za uspomenu nakon svečanih zavjeta: o. Mate Samardžić, č.br. Ivan Olujić i o. Hrvoje Mravak

Misno slavlje na latinskom jeziku animirao je Akademski zbor bazilike Srca Isusova izborom liturgijske glazbe hrvatskih autora.

Naposljetku, održan je susret oca Generala s laičkim suradnicima i dobročiniteljima iz udruga koje su u svojem radu naslonjene na Družbu Isusovu. Dominik Knezović iz Studentskog katoličkog centra približio je rad zajednica iz Palmotičeve. „Mnogi mladi žele služiti Bogu u različitim apostolatima koji se nude u kontekstu isusovačke duhovnosti“, rekao je Knezović. Posebice je izdvojio zajedničko razlučivanje i molitvu te istaknuo povjerenje i odgovornost kako bi suradnja između isusovaca i laika bila još bolja. Od četiriju nedavno izdvojenih apostolskih prefencija, suradnici Družbe isusove pokrivaju tri: duhovne vježbe i ignacijevsku duhovnost, rad s isključenima i imigrantima, te rad s mladima“, zaključio je Knezović.

■ Susret sa suradnicima Družbe Isusove

Pater Sosa je pozvao predstavnike udruge i dobročinitelja na zajedničko djelovanje i suradnju u Božjoj misiji i poslanju, svatko u području na kojemu je pozvan.

Posjet Fratrovcu

U subotu 23. ožujka 2019. u jutarnjim satima pater Arturo Sosa susreo se s gradonačelnikom Milanom Bandićem u poglavarstvu Grada Zagreba, nakon čega se uputio prema studiju Laudato televizije, gdje je dao intervju. Nastavio je put prema Fratrovcu te posjetio stariju i bolesnu subraću isusovce koji žive u toj zajednici. Osobito ih je podsjetio na važnost molitve i žrtve kao poslanja u Družbi Isusove te zamolio da mole za njegovu osobnu službu te napose za napredak postupka beatifikacije nekadašnjega isusovačkog generala sluga Božjega Pedra Arrupea. Članovi zajednice dočekali su ga u auli, a p. General posje-

■ Susret sa osobljem i štitičenicima isusovačkog doma za starije i bolesne na Fratrovcu

■ Posjet bolesnomu o. Srećku Cetiniću

tio p. Srećka Cetinića – jedinog koji nije mogao sići – u njegovoj sobi

Pater Sosa je posjet Hrvatskoj završio susretom s isusovačkim bogoslovima u odgojnoj zajednici „O. Ante Gabrić“ u Zagrebu. Nakon kratkog aperitiva uslijedilo je ugodno druženje u opuštenom ozračju, a ovaj je put (za promjenu!) pitanja postavljao p. General. Zapravo je riječ o jednom pitanju: Kako dakle vi, mladi isusovci u formaciji, gledate na Družbu Isusovu u vremenskom kontekstu od idućih deset godina; koje su vaše zabrinutosti i što mislite na što bi general trebao obratiti pozornost, ne samo u kontekstu preferencija nego u najopćenitijem smislu? Dva su skolaštika dala svoje odgovore, nakon čega se General morao ubrzano uputiti na ručak i u zračnu luku. Iz zračne luke „Franjo Tuđman“ poletio je u 14:35 u Rim.

■ Isusovački studenti filozofije i njihovi poglavari s o. Generalom

INTERVJU P. GENERALA O PAPI FRANJI, SINODI I VJERI

P. Arturo Sosa dao je 16. rujna 2019. dug intervju u novinarskom društvu Stampa estera u Rimu. Donosimo nekoliko isječaka.

■ Tko je papa Franjo, ukratko?

P. GENERAL: - Prvo je Argentinac, a zatim isusovac.

■ Što isusovci misle o Jorgeu Mariju Bergogliu?

P. GENERAL: - U Družbi postoje vrlo različita mišljenja o papi Franji (...) Općenito ima mnogo različitih ideja unutar Družbe, ali mi smo ipak ujedinjeni u objektivnom, u razlučivanju, u slijedenju četiriju apostolskih preferencija koje je potvrdio papa Franjo. (*Nap. ur.: apostolske preferencije jesu: pokazivati put k Bogu, hoditi zajedno s isključenima, pratiti mlade, surađivati u skrbi o zajedničkom domu.*)

■ Što p. Sosa misli o papi Franji?

P. GENERAL: - Moje je mišljenje da je papa Franjo sin Koncila te svu svoju energiju i svu

pastoralnu sposobnost ulaže u utjelovljenje onoga što je II. vatikanski sabor sanjao za Crkvu. To je istinska reforma Crkve, ona koja je što bliža nacrtu Koncila kad je definirao narod Božji, za koji mi u Latinskoj Americi uvijek kažemo da je „u hodu“. To je smisao sinodalnosti: hoditi zajedno.

■ Kako opisujete rasprave o Sinodi za Amazoniju?

P. GENERAL: - Sinoda ne donosi doktrinarne odluke; predviđen je sastanak pastoralne naravi. Čini mi se da se Sinoda o Amazoniji može vrlo dobro shvatiti iz prijedloga pape Franje: ona treba biti konkretizacija dokumenta od univerzalne važnosti, *Laudato si*, nadahnuta na svoj način enciklikom *Evangelii Gaudium*. Oni koji misle da je ovdje riječ o

nekakvoj strategiji ljevice, čini mi se da im treba pomoći da otvore oči. (...)

Moramo imati na umu da će Sinoda biti sastanak na kojemu će se razmjenjivati iskustva i dijeliti zajednička vizija. Trebat će dati naznake kako provoditi učinkovitiju pastoralnu skrb na tako važnom području za Latinsku Ameriku i za svijet (...) Zaređivanje *viri probati* nije jedino sredstvo za napredak – postoje mnoge vrste službi koje mogu biti od koristi u područjima poput Amazonije.

■ Kako komentirate imenovanje trojice isusovaca kardinalima, iako je sv. Ignacije zabranio da primaju crkvene časti?

P. GENERAL: - Sveti Ignacije nije bio bedast – ono što traži Sveti Otac, isusovac mora prihvatiti. I ako je tko od nas zaređen za biskupa, onda će u tom slučaju morati raditi ono što mora po službi Crkvi. (...) Imenovanje p. Michaela Czernija predočuje brigu Crkve za izbjeglice i migrante i nije slučajno da mu je dodijeljena ključna uloga posebnog tajnika Sinode za područje Pan-Amazonijske. Imenovanjem mons. Jean-Claudea Höllericha želi uputiti poruku jedinstva Europi. Litavc mons. Sigitas Tamkevicius je živi mučenik.

■ Što je uzrok trenutačnih turbulencija u Crkvi?

P. GENERAL: - Danas se u Crkvi nedvojbeno vodi svojevrsna politička borba. Mislim da je to borba oko vizije Crkve koju je zamislio II. vatikanski koncil, između sinodalnosti i klerikalizma. Današnji napadi isti su kao oni protiv Sinode za mlade, i oni raniji protiv Sinode

o obitelji, što je još osjetljivija tema. Uvjeren sam da napadi nisu usmjereni samo na Franju; kritičari znaju da se on neće predomisliti, a znaju i da više nije mladić pa stoga njegov pontifikat neće biti najduži u povijesti.

Ako je ista stvarna meta napada, onda je to vizija II. vatikanskog sabora. (...) Napadi su također način da se utječe na izbor sljedećeg pape. (...) S druge strane, sinode u kojima sam sudjelovao posljednjih godina, bile su suprotnost raskola, bile su napor za jedinstvo, kako bi se Crkva doista ujedinila. A jedinstvo nije uniformnost, nego bogatstvo raznolikosti oko jednoga misijskoga cilja. (...) Papa Franjo spokojan je pred kritikama jer je uvjeren u svoju misiju i neće se promijeniti.

■ Kako opisujete odnos s Kinom?

P. GENERAL: - Približavanje Kini nije improvizirano. Situacija između Kine i Katoličke Crkve uvijek je napeta. Unatoč dogovoru, nastavljaju se veliki progoni katolika. Međutim, sporazumi su važan korak za jedinstvo Crkve u Kini.

■ Što možete reći o postojanju đavla?

P. GENERAL: - Moja vjera jest vjera Katoličke Crkve, u kojoj sam svoj život živio i u kojem ga želim završiti. Moja je duhovnost ona sv. Ignacija Loyole, u čijem su središtu duhovne vježbe i razlučivanje. To je vodič mog života.

■ Kojem se Bogu molite?

P. GENERAL: - Molim se Isusu iz Nazareta, Kristu. Molim mu se pred prekrasnom slikom raspeća koju sam naslijedio od jednog svetog generala Družbe Isusove, svetog Franje Borgije. Dolaze mi na um riječi prologa Ivanova evanđelja: „Boga nikad nitko nije vidio: Jedinorođeni Sin, koji je Bog i nalazi se u krilu Očevu, on ga je objavio“ (Iv 1, 18). Međutim, on je Bog milosrđa, koji je razbio zid što ga je židovski narod bio izgradio oko sebe. Papa Franjo, kad je pohodio našu Generalnu kongregaciju u listopadu 2016. godine, rekao nam je da motrimo Isusa, raspetog Isusa, da bismo razumjeli što nam je činiti, da otkrijemo potrebe ljudi. Molim se tom Isusu: Kristu, raspetom i uskrsлом.

NOVE OPĆE APOSTOLSKE PREFERENCIJE DRUŽBE ISUSOVE

U Rimu je 19. veljače generalni poglavar Družbe Isusove p. Arturo Sosa objavio Opće apostolske preferencije Družbe Isusove za sljedećih deset godina.

Proces zajedničkoga duhovnog razlučivanja o novim preferencijama pokrenula je 36. Generalna kongregacija u jesen 2016., a Družba mu je posvetila dvije godine. Nakon što je sa svojim proširenim vijećem razlučivao nad pristiglim prijedlozima iz svih provincija od 6. do 14. siječnja ove godine, p. General je svoj zaključni prijedlog predao Svetom Ocu 17. siječnja. Nakon što je neko vrijeme osobno nad njima molio, papa Franjo je 6. veljače potvrdio sljedeće preferencije:

1. Promicanje razlučivanja i duhovnih vježbi. Pomagati ljudima da pronađu Isusa Krista i slijede ga.
2. Hod s isključenima. Hoditi uz siromašne, ranjive, isključene i one koje društvo smatra bezvrijednima, u misiji pomirenja i pravednosti.
3. Na putu s mladima. Pratiti mlade ljude u izgradnji nadom ispunjene budućnosti.
4. Skrb za naš zajednički dom.

Raditi s dubinom Evanđelja za zaštitu i obnovu Božjega stvorenja.

Tijekom sljedećih deset godina te će preferencije usmjerivati rad isusovačkih zajednica i mnogobrojnih ustanova, a danas je isusovaca oko 15 536 na svijetu, u 75 provincija.

Naravno, ovo je početak nastojanja dubljeg razumijevanja onoga što preferencije uključuju i kako se u apostolatu mogu primijeniti, napose u Hrvatskoj provinciji. Očekuje se da će to razumijevanje biti jedna od glavnih po-

ruka Generalova posjeta Hrvatskoj od 20. do 23. veljače ove godine.

Pater General je 10. travnja 2018. svim višim poglavarima u Družbi Isusovoj uputio pismo o prilagodbi i primjeni općih apostolskih preferencija. Tu, među ostalim, naglašava: „Ovim pismom tražim od viših poglavara da uzmu ovaj nalog GK kao misiju i da osiguraju da učinkovito počnemo primjenjivati opće apostolske preferencije u sljedećim godinama. Ključni su u ovome procesu svi isusovci, naši partneri u poslanju, kao i druge grupe ljudi dobre volje koji također dijele našu misiju i naše nade. Preferencije su put k obnovi Družbe Isusove. One nam također mogu pomoći sudjelovati u obnovi Crkve danas kao *mínima Compañía colaboradora*.

Preferencije nam pružaju jedan duhovni put. One ne traže puko uspostavljanje statičnih apostolskih ciljeva, nego su ponajprije dinamična sredstva koja nam pomažu da nastavimo biti vođeni Duhom obnove koji je inspirirao 36. GK.”

Inače, prethodni popis Općih apostolskih preferencija izdao je još 2003. godine otac general Peter-Hans Kolvenbach. Tada su to bile: Afrika, Kina, intelektualni apostolat, isusovačke rimske ustanove i rad za migrante i izbjeglice. Proces nedavno dovršenog razlučivanja sadržavao je i vrednovanje prethodnih preferencija, a zaključeno je da nove preferencije trebaju biti formulirane u obliku zajedničkih ciljeva, a ne specifičnih geografskih područja ili apostolskih djela.

POZIV U SAVEZ S DRUŽBOM ISUSOVOM MISNI SAVEZ SV. IGNACIJA

Svrha je Misnog saveza sv. Ignacija, da njegovi članovi sudjeluju molitvom, radom i žrtvom u apostolskim pothvatima hrvatskih isusovaca i pomažu njihovom podmlatku molitvom i darivanjem.

Želite li da se za vas i na vaše nakane svaki dan prikazuje sv. misa u Bazilici Srca Isusova, želite li pomagati isusovački podmladak i biti dionik svih duhovnih dobara Družbe Isusove?

Javite nam se na adresu:

Misni savez, Palmotićeve ul. 31, 10000 ZAGREB

Svoj dar za isusovački podmladak možete uplatiti na račun:

Hrvatska pokrajina D.I. (za MS)
IBAN: HR 492360001101576399
ZABHR2X

■ NOVI SVEĆENICI HRVATSKE POKRAJINE DI ■

Tijekom svečanoga misnog slavlja u đakovačkoj prvostolnici sv. Petra na svetkovinu apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla, 29. lipnja 2019. polaganjem ruku i posvetnom molitvom đakovačko-osječkog nadbiskupa Đure Hranića, za svećenike Đakovačko-osječke nadbiskupije zaređena su četvorica kandidata. Uz kandidate Đakovačko-osječke nadbiskupije, svećenički red primila su i dva člana Hrvatske pokrajine Družbe Isusove: Zvonimir Marinović (Župa Mučeništva sv. Ivana Krstitelja, Osijek 10 – Brijest) i Šimo Marinović (Župa Blažene Djevice Marije Anđeoske, Zagreb – Sesevetska Sopnica).

Uz nadbiskupa Hranića u koncelebraciji je bio pomoćni đakovačko-osječki biskup Ivan Ćurić, nadbiskup u miru Marin Srakić, provincijal Hrvatske pokrajine Družbe Isusove o. Dalibor Renić i o. Mario López Barrijo, DI – rektor Kolegija sv. Roberta Bellarina u Rimu, te osamdesetak drugih svećenika, među kojima su bili brojni isusovci.

Mladomisnik – p. Zvonimir Marinović, SJ

SJ, iz Slovačke uz nazočnost dvadesetak isusovaca, patara, braće i skolastika, uz provinci-

jala i mjesne svećenike, napose iz Kongregacije Duha Svetoga, koja vodi župu.

Evo što mladomisnik kaže o samome sebi.

- Rođen sam 1982. u Osijeku, od roditelja Ivana i Ane r. Modrić. Mlađi sam sin. Osnovnu i srednju školu završio sam u Osijeku. Tijekom školovanja aktivno sam sudjelovao u životu župe kao čitač, ministrant, svirač, a potom i kao sakristan u srednjoškolskoj dobi. Također sam bio aktivan u molitvenoj zajednici u duhu Taizëa koja se okupljala u rezidenciji Družbe Isusove u Osijeku. To mi je

iskustvo približilo molitvu, ali i ignacijevsku duhovnost te sam imao priliku bolje upoznati isusovce. Studij arheologije završio sam u Zagrebu na Filozofskom fakultetu te potom kratko vrijeme radio kao kustos pripravnik u Muzeju Slavonije Osijek.

U rujnu 2007. započeo sam novicijat, a prve zavjete položio na blagdan Imena Marijina 2009. Vrijeme novicijata bilo je povlašteno razdoblje formacije u kojoj sam dublje upoznao Gospodina kroz molitvu, ali i sebe samoga. U Zagrebu sam započeo filozofsko-teološki studij koji je u Družbi Isusovoj podijeljen u dva dijela. Prvi, filozofski u Zagrebu na Jordanovcu u trajanju od 3 godine, nakon čega je slijedio dvogodišnji praktični dio formacije tijekom kojeg sam živio i djelovao u isusovačkoj zajednici u Palmotićevoj u Zagrebu pomažući u pastoralu i u znanstvenom časopisu „Obnovljeni život“. Radeći u pastoralu naše bazilike u Palmotićevoj, približio sam upoznao rad svećenika i same vjernike koji se okupljaju iz cijelog Zagreba. Osobito su me se dojmile proslave Presvetog Srca Isusova: brojni hodočasnici iz okolice Zagreba u ranim

jutarnjim satima, dugi redovi ispred ispovjedaonica, ispunjena bazilika tijekom misa. Nakon što su proletjele dvije godine, nastavio sam formaciju. Teološki dio studija, u trajanju od 3 godine, završio sam u Rimu na papinском sveučilištu Gregoriana. U Rimu sam živio u višenacionalnoj zajednici pri crkvi Imena Isusova (del Gesu). Tijekom tog razdoblja, uz studij, upoznali smo do sada nama nepoznate isusovce s drugih kontinenata i država. Posebno sam se radovao prigodama kada smo mogli predstaviti tradicionalnu hranu iz naših zemalja te je podijeliti sa subračom. Život u Vječnomu gradu Rimu, središtu Katoličke Crkve, bilo je blagoslovljeno razdoblje koje me je obogatilo na teološkom, molitvenom i kulturološkom području. Povratkom u domovinu nastavio sam djelovanje u našem narodu. Za đakona sam zaređen na svetkovinu sv. Ignacija 2018. godine u bazilici Presvetog Srca Isusova u Zagrebu u Palmotićevoj. Trenutačno sam na doktorskom studiju iz srednjovjekovne arheologije te mi je povjerena služba ravnatelja Knjižnice Jurja Habdelića na Jordanovcu.

Mladomisnik – p. Šimo Marinović, SJ

P. Šimo Marinović slavi svoju mladu misu najprije 21. srpnja u Novom Šeheru (BiH), a 28. srpnja u Sesevskoj Sopnici (HR). Evo što sam kaže o svojem zvanju.

Rođen sam 28. rujna 1989. u Doboju (BiH) kao prvi blizanac u obitelji, a uz brata blizanca imam i šest godina mlađeg brata.

Na početku rata u BiH dolazimo u Zagreb, gdje se i nastanujemo, a prva tri razreda

osnovne škole pohađao sam u Sesvetama. Nakon izgradnje škole u Brestju, ondje nastavljam svoje osnovnoškolsko obrazovanje. U Župi Dobrog Pastira u Brestju primam prvu svetu pričest i aktivno sudjelujem kao ministrant. U 7. razredu osnovne škole selim se u Sesevsku Sopnicu, gdje primam sakrament svete potvrde.

Svoju želju za svećenički poziv nakon završene osnovne škole povjerio sam patrima isusovcima te, prema njihovoj i svojoj želji, odlazim u Osijek u Isusovačku klasičnu gimnaziju. Nakon pola godine vraćam se u Zagreb. Nastavljam srednjoškolsko obrazovanje u Strojarskoj tehničkoj, gdje stečem zvanje

računalnog tehničara. Nakon duljeg razmišljanja ulazim u novicijat Družbe Isusove u Splitu.

Nakon završetka Novicijata dolazim u Zagreb na studij filozofije. Tijekom studija u sklopu pastoralnih eksperimenata jednu godinu odlazim k sestrama Majke Terezije, gdje pomažem u pučkoj kuhinji. Sljedeće dvije godine pomažem u JRS-u (Isusovačkoj službi za izbjeglice) te redovito odlazim u posjet centru za azilante u Dugavama u kojem držim tečaj hrvatskog jezika. Tu uviđam veliku potrebu, ali i Božji poziv za brigu za strance.

Godine 2013. pošao sam u Rim na pastoralnu službu, gdje sam radio u Centru Astalli, što je JRS u Italiji. U tom vremenu obavljao sam različite poslove u Centro Astalli – u početku pomažem u kuhinji na raspodjeli hrane, u dostavi vozilom po centrima u Rimu, u prvom prihvatu i pomoći pri administraciji, pomoći u ambulanti i farmaciji, pri dijeljenju higijenskih potrepština, odje-

će i obuće, a u različitim prihvatnim centrima danju i u noći povremeno obavljam službu operatera. Za boravka u Španjolskoj i tijekom studija teologije slika sv. Ignacija kao hodočasnika u meni je stvorila mirnoću i potvrdu zvanja na koje sam se odlučio. Sada radosno iščekujem svaki korak koji me vodi bliže njegovu ostvarenju. Biti isusovac za mene je biti hodočasnik u službi Krista. Na Uskrs 2018. primio sam milosni dar od Gospodina, sveti red đakonata. Kroz to služenje Bog je otvorio novi put za mene, u studiju pastoralne teologije, u odluci da svoj studij približim pastoralnoj brizi za obitelji. Moj svećenički poziv produbljuje u meni novi pogled prema hodočasniku koji mora utvrditi svoj identitet kako bi početak i kraj hodočašća bio utvrđen u Bogu.

Za svećenika sam zaređen 30. lipnja 2019. u Đakovu. Svoju prvu mladu misu slaviti ću 21. srpnja u crkvi sv. Ilije proroka u Novom Šeheru (BiH), a 28. srpnja u crkvi B. D. Marije Evanđeoske u Sesvetskoj Sopnici.

■ SJEĆANJA ■

P. Josip Müller – 75. obljetnica pogubljenja graditelja kapele na Sljemenu

Prema svjedočanstvu svjedoka, graditelj kapele Kraljice Hrvata na Zagrebačkoj gori p. Josip Müller pogubljen je 29. studenoga 1945. u parku Maksimiru. Grob mu je do danas ostao nepoznat.

Josip Müller rođen je 3. travnja 1883. u Trebinju u Hercegovini, a nakon prerane majčine smrti živio je kod ujaka u Senju, gdje se i školovao. Pravo je studirao u Beču, a teologiju u Zagrebu i u Senju. Za svećenika je zaređen u senjskoj katedrali na Svićnicu 1908. g.

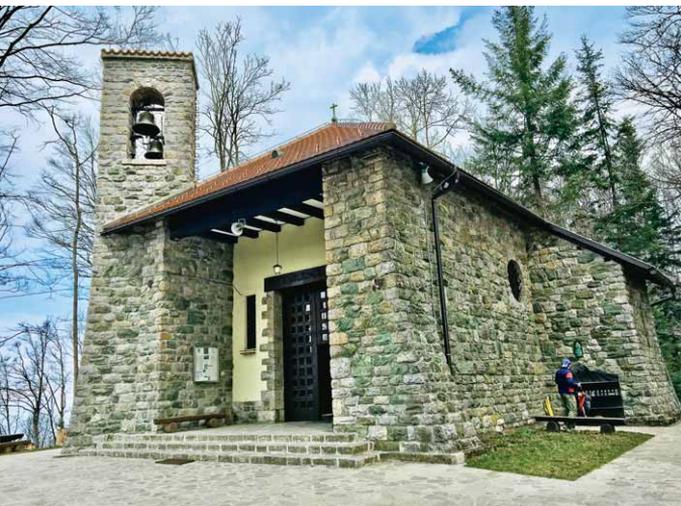
Kao mladi svećenik stupio je u Družbu Isusovu na blagdan sv. Ignacija Lojolskog 1913. Uskoro je buknuo Prvi svjetski rat pa je bio pozvan u vojsku, gdje je kao vojni kapelan služio u Trstu i u Mađarskoj, gdje je na blagdan Bezgrješne 1916. – u Budimpešti

– položio prve isusovačke zavjete. Nakon rata pastoralno djeluje u Sarajevu, odakle je poslan na postdiplomski studij teologije u Nizozemsku. Treću probaciju obavlja u Ljubljani i u kolovozu 1926. dolazi u Zagreb, gdje radi u Bazilici Srca Isusova kao pastoralni djelatnik: vodi Marijine kongregacije i biva određen za posao zatvorskog kapelana.

Oduševljen idejom o gradnji kapele za potrebe izletnika na Sljemenu 1928. sav se predaje tom projektu. Na dan sv. Ignacija 31. srpnja 1929. grad Zagreb poklanja mu zemljište. Uz pomoć mnogobrojnih velikodušnih darovatelja započinje s gradnjom u svibnju

1932. g. Predivnu kapelu Kraljici Hrvata sagradenu od sljemenskog kamena po nacrtima ing. Jurja Denzlera u srpnju 1933. posvetio je sam zagrebački nadbiskup Antun Bauer.

P. Josip Müller bio i vrstan pisac, urednik *Vjesnika Marijinih kongregacija* i autor mnogobrojnih članaka u *Glasniku Srca Isusova*, *Hrvatskoj straži* i drugdje.

Od 1937. g. pastoralno djeluje u Sarajevu i Osijeku. U ratnoj, 1941. g. vraća se u Zagreb i bude uz ostalo određen za posao zatvorskog dušobrižnika. Tu se istaknuo zauzimanjem za uznike bez obzira na njihove ideološke usmjerenosti. Osobno se kod samog Poglavnika zauzeo za oslobađanje na smrt osuđenog komunističkog špijuna, stanovitog Puretića, koji će ga kao oficir OZNA-e 1945. podlo uvući „u klopku” koja ga je stajala života. Uhapšen je u zagrebačkoj isusovačkoj kući u Palmotićevoj 33, 3. srpnja 1945. i od Vojnog suda Komande grada Zagreba već 19. srpnja 1945. osuđen na smrt strijeljanjem.

P. Josip Müller pripada svijetlom nizu hrvatskih isusovačkih mučenika stradalih zbog mržnje prema vjeri u Boga i Katoličkoj Crkvi. Kapela Kraljice Hrvata na vrhu Zagrebačke gore ostat će trajni spomen njegove kršćanske ljubavi i žrtve za *Krst časni i slobodu zlatnu*.

Pola stoljeća od ubojstva isusovačkog novaka Izidora Bistrovića

Izidor Bistrović (1949. – 1969.), iz Župe Bednja u Hrvatskom zagorju, ušao je u novicijat Družbe Isusove u Zagrebu 1967. Godinu dana potom kao novak pozvan je na odsluženje vojnog roka u JNA. U vojsci je doživljavao mnoge provokacije i nagovaranja da ostavi Družbu Isusovu i svećenički poziv. Nuđene su mu primamljive službe i povlastice, samo da prijeđe komunistima. Kao uzoran vojnik dobio je čin desetara, iako se tomu protivio, znajući da ga na taj način žele pridobiti. Nuđen mu je i viši vojni čin te aktivna služba nakon redovitoga vojnog roka, davani su mu povjerljivi poslovi, samo da napusti svećeničko zvanje. Njegov je

komentar bio: „Nisam za to htio niti čuti, jer imam samo jednu želju, a ta je postati svećenik.”

Pred kraj vojnog roka, za stražarske službe, u rano ujutro 4. studenoga 1969., ubijen je u *Blažuju kod Sarajeva*. Nadležna vojna oblast službeno je priopćila: „Vojnik M. T. nakon što je ubio desetara Izidora Bistrovića htio je i sebi oduzeti život ispalivši si u trbuh tri metka.” Ubojica, Makedonac po narodnosti, preživio je ranjavanje i na Vojnom je sudu u Sarajevu priznao ubojstvo te bio osuđen.

Isusovački novak Izidor Bistrović jedan je od mnogobrojnih hrvatskih mladića ubijenih za služenja vojnog roka u JNA, i to zbog posve nejasnih i nerazjašnjenih okolnosti. Pokopan je u isusovačkoj grobnici u Zagrebu.

Kongres za socijalnu pravdu i ekologiju

U Rimu je od 4. do 8. studenoga održavan veliki kongres povodom 50. godišnjice utemeljenja **Družbinog Tajništva za socijalnu pravdu i ekologiju**. Među 200 sudionika, HPDI je predstavljao p. Zdravko Jelušić. Ciljevi kongresa bili su: slaviti Božju vjernu pratnju na ovom polu-stoljetnom putu; steći orijentaciju za Družbin socijalni apostolat prema novim Univerzalnim apostolskim preferencijama; definirati prioritete socijalnog apostolata; stvoriti mogućnosti za suradnju i umrežavanje. Sudionike je primio i papa Franjo.

Središnja proslava uz 350. godina Zagrebačkog sveučilišta

Svečanom akademijom u dvorani Lisinski, 3.11. je zaključeno obilježavanje **350. obljetnice Sveučilišta u Zagrebu**. Više puta je tom prilikom istaknuta uloga Družbe Isusove, iz čije je Akademije Sveučilište izraslo. Svoj dan prosla-

vio je 6.11. FFRZ, u nazočnosti visokih uzvanika, sve u ozračju vedrog i kreativnog programa, čiji su autori i nositelji uglavnom bili sami studenti. Na proslavi je uz dekana FFRZ sudjelovao i isusovački provincijal Dalibor Renić.

■ RAZGOVOR S POVODOM ■

BRAT IVO KOLAREVIĆ – ISUSOVAC I KROJAČ

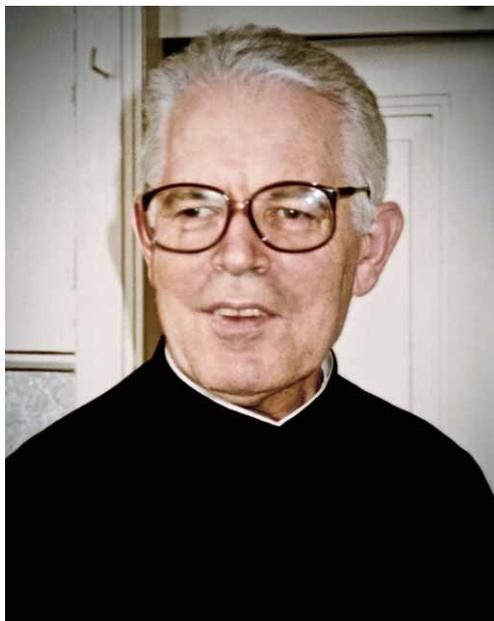
Razgovor s č. br. Ivanom Kolarevićem uz 90. godišnjicu života i 60. obljetnicu redovništva u Družbi Isusovoj

■ Brate Ivo, rođen si u Đakovu davne, 1929. g. Izučio si krojački zanat i kao mladić pjevao u katedralnom zboru. Što te je potaknulo da u 30. godini života odabereš redovnički život i pristupiš isusovcima?

*Prije ulaska u Družbu Isusovu izučio sam krojački zanat. Bio sam šegrt od 1943. do 1946. Godine, a nakon toga sam radio kao krojački pomoćnik, i to kao tzv. *Herrenschnieder*, ali samo povremeno i nisu me prijavili. Osjećao sam nesigurnost. Nemaš stalan posao. A godine idu. Radiš, radiš, a što će biti u budućnosti. Počeo sam o tome ozbiljnije razmišljati nakon odsluženog vojnog roka. Tražio sam smisao i sigurnost.

Počeo sam ići na svibanjske pobožnosti. Dva ili tri puta sam išao pješice na hodočašće u Aljmaš. Ispovijedao sam se kod vlč. Relje, koji je bio duhovnik u samostanu č. sestara Sv. Križa. Jednog dana, ponesen nutarnjim poticajima, rekao sam mu da se mislim prijaviti za brata k franjevcima u Osijeku. On mi je rekao da se radije prijavim k isusovcima u Zagrebu. On je sam nekada bio u Družbi, ali zbog slabog vida nije mogao ostati. Do tada nisam poznavao isusovce. Jedino što sam bio na tvojoj mladoj misi u Tomašancima 1957. g. i tamo prvi put susreo isusovačkog mladomishnika i još nekoliko njegove subraće.

Godinu dana nakon toga – 1959. – stupio sam u Družbu i pridružio se nizu isusovaca iz Đakova: br. Achil Schmidt, p. Karlo Grimm, p. Stjepan Schmidt, p. Predrag Belić, p. Mirko Vladović, p. Miljenko Belić, p. Pero Bulat, uključujući i dvojicu iz najbliže okoline: br. Franju Kedačića i p. Petra Galaunera.

Dakako, da sam sretan što nisam zadnji u tom nizu, jer imamo opet jednog bogoslova iz Đakova, koji je sada na praksi u Beirutu, u Libanonu.

■ Ti si više od 11 godina svojega redovničkog života proveo u Generalnoj kuriji Družbe Isusove u Rimu. Bio si u društvu najistaknutijih isusovaca, počevši od p. generala Pedra Arrupea – danas sluge Božjega. Bio si svjedok tolikih važnih zbivanja u Kuriji i u Rimu. Godine 1970. sudjelovao si na Prvom međunarodnom kongresu o braći u Družbi Isusovoj. Što ti je bilo najveće obogaćenje u tom okruženju?

*Prvo veliko obogaćenje već je u tome kad iz manje sredine dođeš u mnogo veću, i to još međunarodnu. Tu je zastupljen gotovo cijeli svijet, i to po najistaknutijim svojim članovima. Budući da sam kao krojač radio u

■ U Rimu 1976. s lijeva: o. Petar Galauner, misionarka u Indiji s. Ivana Slava Stakor, o. Ante Gabrić i č. br. Ivo Kolarević

garderobi, dolazio sam u doticaj sa svim članovima Kuriije, počevši od p. Generala pa do najmlađeg brata. Tu se križaju razne kulture i različiti mentaliteti. A opet u zajedničkoj euharistiji svakog jutra u 7 sati. S tolikim brojem koncelebranata osjećalo se duboko jedinstvo i zajedništvo subraće u istom zvanju i istom poslanju. Na toj misi redovito je među nama braćom klečao i molio i p. General. Njemu je to bila druga misa, jer je prvu redovito služio u 6 sati u svojoj privatnoj kapelici.

Tijekom tih 11 godina mnogo se toga zbivalo u Kuriiji počevši od burne 32. Generalne kongregacije, pa preko kongregacije prokuratora i tolikih drugih sastanaka. Bio je u to vrijeme i Prvi međunarodni kongres o braći pomoćnicima (*coadiutores temporales*) u Družbi Isusovoj. Okupila su se braća iz svih provincija. Družba je tada imala 5056 braće. P. General bio je zabrinut što se smanjuje broj zvanja za braću. Ozbiljno je razmišljao kako nanovo definirati poziv braće i kako ih djelotvorno ugraditi u cjelokupno poslanje Družbe. U tu je svrhu namijenio više tisuća sv. misa.

Kad sva ta zbivanja pratiš iz blizine, uključujući i osobne susrete s pojedincima, posebno kad su se navraćali u garderobu, to je u svakom slučaju veliko obogaćenje.

A usto je među članovima Kuriije bilo vrlo poznatih i istaknutih isusovaca, koji su svojim životom iza sebe ostavili trag svetosti. Da spomenem samo p. Gavinju, privatnog tajnika p. Generala. S nekima sam i nakon povratka u provinciju ostao u prijateljskim vezama. Kao s kardinalom p. P. Dezzom, s kojim sam se redovito dopisivao za veće blagdanе i još i danas čuvam njegova pisma.

■ S obzirom na to da si živio uz rub Vatikana, u neposrednoj blizini bazilike sv. Petra, mogao si pratiti sva bitna crkvena zbivanja iz najbliže blizine, i to u vrijeme trojice papa: Pavla VI., Ivana Pavla I. i Ivana Pavla II. Vjerujem da je to bilo za tebe milosno vrijeme. Što ti je ostalo u najdubljoj uspomeni sve do dana današnjega?

*Svakako je to bio izbor Ivana Pavla II. Sjećam se, bio je ponedjeljak 16. listopada 1978. Na smiraju dana sjedio sam sa subraćom pred televizorom i iščekivao kakav će se dim pojaviti iz dimnjaka Sikstinske kapele. Na našu sveopću radost pojavio se bijeli dim. Znatiželjno smo očekivali prvu vijest tko je novi papa. Kad se na lođi pojavio kardinal P. Felice i kad sam čuo ime Carolus, u prvi čas ostao sam razočaran i uskliknuo: - *Kako su mogli izabrati tako starog kardinala?! Naime, mislio sam da je riječ o kardinalu Confalonieriju, koji se također zvao Carolus, a imao je*

više od 80 godina. Ali, kad sam čuo prezime Wojtyła, skočio sam u zanosu i zagrlio slavenskog asistenta. Ubrzo smo krenuli na Trg sv. Petra da budemo neposredni svjedoci, kad se novi Papa pojavi na lođi bazilike. Bilo je to veliko iznenađenje za svijet. Nakon nekoliko stoljeća papa netalijan. Veselju nije bilo kraja, posebno među slavenskom subračom. Novi je papa svojim prvim nastupom osvojio svijet, s posebno je odjeknuo njegov poziv: „Ne bojte se! Otvorite vrata Kristu!“

Sjećam se i jedne prigodne karikature. Leonid Brežnjev, tada gospodar Sovjetskog Saveza, oprezno se penje uz dimnjak Sikstine i iščekuje rezultat konklava. No, kad je čuo ime novog pape, pao je na leđa. Zaista simbolika onoga što se poslije pod utjecajem Ivana Pavla II. i dogodilo u Rusiji i u ostalim komunističkim zemljama.

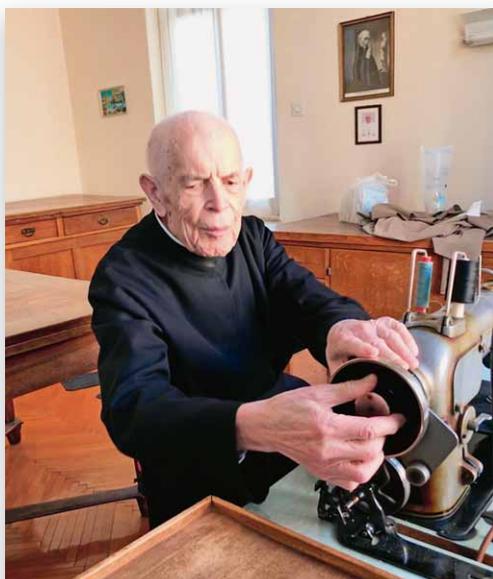
Budući da je naša Kurija u neposrednoj blizini Vatikana, mogao sam za blagdane sudjelovati na svečanim misama u bazilici sv. Petra, kao i na raznim kanonizacijama i beatifikacijama, koje su se obično održavale na samom trgu. Dakako, među njima je na prvom mjestu kanonizacija sv. Nikole Tavelića 1970. i onda beatifikacija sv. Lepolda Mandića 1976.

Tu čovjek doživljava univerzalnost i svetost Crkve. Zaista je to bilo milosno vrijeme za mene.

■ **U vrijeme svojeg boravka u Rimu družio si se i s našim bogoslovima koji su tada studirali na raznim učilištima. Neki su od njih danas na odgovornim mjestima u našoj Crkvi. A poznato je da svaki put kad dođeš u Đakovo, posjetiš i biskupa i da si bio posebno prislan s biskupom Ćirilom Kosom. A tu si se sprijateljio i s bogoslovom Vinkom Puljićem, danas vrhbosanskim nadbiskupom i kardinalom.**

Imaš li tu nekih posebnih sjećanja?

*U Rimu sam se najviše susretao s našim biskupijskim studentima u prigodi raznih sve-

■ Čak oko 200 redovničkih talara sašiveno je na ovom stroju

čanosti u Sv. Jeronimu. Mnogi su mi ostali u najljepšoj uspomeni. Sadašnji zadarski nadbiskup msgr. Želimir Puljić studirao je teologiju na Urbanijani, kolegiju smještenom na brežuljku iznad našeg vrta, pa mi je on bio najbliži. Budući da im je nogometna lopta katkada – namjerno ili nenamjerno – padala u naš vrt, studenti Urbanijane otkrili da u vrtu ima i dobrih trešanja. Neki su se toga sjećali i kad su nakon godina kao biskupi posjećivali našeg o. Generala.

Dobro si spomenuo da pri svakom posjeta Đakovu navratim i biskupu, odnosno sada nadbiskupu. Posebno su mi ostali u dragom sjećanju susreti s biskupom Kosom. Jednom zgodom upitao me je što ja zapravo radim. Kratko sam mu odgovorio: Krpam Družbu da se ne raspadne. I poslije me je često u šali pitao radim li još isti posao. Ali je i meni kao i nekim drugima u svojem stilu postavio pitanje: Hoću li mu doći na sprovod?

U Đakovu sam još kao bogoslova upoznao sadašnjeg kardinala Vinka Puljića. On je bio kolega mojega najboljeg prijatelja Zvonka Nevistića, pa smo se tako sprijateljili. Fotografija iz tog vremena o tome zorno svjedoči.

■ Radostan susret s o. Generalom na Jordanovcu

■ Nakon povratka iz Rima, uz druge službe, bio i sakristan, dok nisi 1983. spremno preuzeo krojačnicu u našoj zagrebačkoj rezidenciji u Palmotićevoj ulici. Poznata je činjenica da si sašio više od 200 talara za svoju subraću. A dobio si i priznanje da si „umjetnik u izradi talara“.

Koji su to Božji izvori iz kojih crpiš snagu za takav ritam svoga redovničkog života.

*Da, dobro si rekao – Božji izvori. Prvi i najjači izvor je euharistija, sv. misna žrtva i pobožnost Srcu Isusovu. Tu se svakodnevno susrećem sa živim Bogom. Najradije i redovito idem na sv. misu u ranim jutarnjim satima u baziliku Srca Isusova. Uz euharistiju tu je i molitva. Posebno mi je draga krunica koja me povezuje s B. D. Marijom. Nastojim svaki dan izmoliti sve četiri Gospine krunice. No, usto molim i zlatnu krunicu, kao i onu milosrdnom Isusu. Dakako da se rado molim i preporučujem sv. Josipu. Među svecima nemam posebno izrazitog favorita, ali se s njima u mislima i molitvama susrećem već pri ustajanju i spremanju, ali i preko dana. Tu je moj zaštitnik sv. Ivan od Boga, pa Družbini sveci i blaženici, dakako i oni iz hrvatskog naroda.

U takvom molitvenom ozračju čovjek dobiva snagu da radosno i vjerno prihvaća sve ono lijepo i manje lijepo što nam donosi svakodnevni život. Naime, nema redovničkog života bez križa. Sam Isus nas je poučio da, tko ne uzme svoga križa, ne može biti Njegov učenik. A upravo po križevima i križićima svakodnevnog života mi surađujemo s Isusom u spašavanju i posvećenju ljudi. Upravo spremno prihvaćanje križa donosi mir i nutarnju utjehu.

Nakon ručka redovito navratim na kratki pohod u kapelicu. Osjećam potrebu da se bar kratko tako zahvalim za Božje darove i pomolim za one koji gladuju, jer tih darova nemaju.

Na kraju svih svojih svakodnevnih poslova, i onda kada gledam nogometne utakmice – a gledam ih rado – koje katkada traju i do kasno u noć, imam potrebu da odem u kapelicu i reknem laku noć Isusu, Mariji i sv. Josipu.

Ipak ne smijem zanemariti ni blagotvorni utjecaj zajednice, tolike vjerne i revne subraće s kojima dijelim isto zvanje i isto poslanje u Crkvi i Družbi.

■ **Brate Ivo, što je ono najvrjednije u redovničkom životu i za što si danas posebno zahvalan Bogu?**

*Zahvalan sam Bogu što me je pozvao u Družbu Isusovu, što me je po Svetom Duhu prosvijetlio i jačao da se odazovem pozivu i tijekom šest desetljeća ustrajem na putu kojim me je on poveo i vodio.

Bog je Ljubav. Redovnički je život samo radikalniji odgovor na tu Ljubav u posvemašnjem sebedarju Bogu na slavu i spasenje duša. A upravo u tom i takvom odgovoru sva je vrijednost redovničkog života.

Razgovarao i tekst posložio p. Petar Galauner, SI – zemljak i vršnjak br. Ive, samo mjesec dana mlađi od njega

Braća Družbe Isusove u isusovačkoj ekipi sjemeništa na Šalati u Zagrebu (1937. – 1998.)

Na usrdnu molbu tadašnjega zagrebačkog nadbiskupa dr. Antuna Bauera, Družba Isusova je 1937. g. preuzela brigu za Nadbiskupsko dječjačko sjemenište i Klasičnu gimnaziju na Šalati u Zagrebu i vodila ga do 1998. godine.

Svake godine pojedine generacije *Nadbiskupske klasične gimnazije* na Šalati slave svoje okrugle godišnjice mature. U prigodi takvih jubileja, pogotovo kad je riječ o 50. obljetnici mature, znaju objelodaniti i prigodno izdanje s mnogo lijepih uspomena iz svojeg gimnazijskog razdoblja s kratkim biografijama jubilaraca i njihovih profesora.

Tako je u prigodi proslave 50. godišnjice mature 2017. g. kolega iz generacije 1967., umirovljeni prof. povijesti Nikola Vujić, s mnogo truda i s još više ljubavi izradio vrijednu monografiju s naslovom *Ponosni dani* (230 str.). Vrijedan spomenik za dotičnu generaciju (u 1. razredu 1963. bilo ih je 152), prava studija o školstvu općenito, o školstvu u Hrvatskoj sve do *Nadbiskupske klasične gimnazije*, koja je u fokusu *Ponosnih dana*. Posebno su vrijedne kratke biografije pojedinih profesora iz tog razdoblja.

Prof. Vujić podsjetio nas je da je u Sjemeništu, osim profesora, poglavara i odgojite-

lja, postojala još jedna skupina ljudi koji su bili vrlo bitni za djelovanje gimnazije i sjemeništa. To su časna braća redovnici iz Družbe Isusove koje se ne ne bi smjelo zaobići niti zaboraviti. U tekstu od 14 str. prof. Vujić s velikim poštovanjem i zahvalnošću iznosi svoja sjećanja na našu časnu braću. U ovom članku donosim ono najvažnije iz toga teksta.

Prof. Vujić se kao u filmu prisjeća braće u stolarskoj radionici, onoga krupnog u mehaničkoj radionici ili onog u vinogradu i voćnjaku. Sjeća se i onog visokog za volanom starog kamiona. Onoga koji je istovarivao vreće brašna, krumpira, graha i sve to nosio na svojim snažnim leđima. Onoga u visokim čizmama, znojnog i uvijek nasmijanog, onoga s kosom u ruci, onoga s motikom, lopatom, krampom, vilama, čekićem i kliještima. Onoga koji kleči i moli u sjemenišnoj kapelici sv. Josipa ili onoga koji s nama zajedno sudjeluje u crkvi kod sv. mise.

To su časna braća, redovnici Družbe Isusove, koja su profesoru ostala u najljepšoj uspomeni. On ne ostaje samo na općenitom sjećanju nego ih opisuje i pojedinačno.

NEDJELKO BEGIĆ (1919. – 2005.) iz župe Ravska (Bosna), sedmo od devetero djece u čestitoj kršćanskoj obitelji. Nakon osnovne škole pohađa franjevačku gimnaziju u Visokom. Završivši

4. razred niže gimnazije, vraća se kući i radi u poljoprivredi. No osjeti poziv u redovnike. Župnik ga je uputio isusovačkom provincijalu u Zagrebu, gdje je ušao u novicijat. Nakon boravka u Travniku 1945. godine dolazi u Sjemenište na Šalatu i tu ostaje sve do odlaska isusovaca sa Šalate 1998. godine. Bio je desna ruka ekonomu, posebno u onim teškim vremenima, kad je Sjemenište živjelo od hrane koja se skupljala po župama. Tako prof.

Vujić piše: „Brat Begić bio je glavni nabavljač hrane za sjemenište. Prikupljao je hranu po svim župama zagrebačke metropolije. Po suncu i kiši, po blatu i snijegu, noću i danju. Uz sve opasnosti i kontrole ondašnjih 'organa vlasti', koje su neko vrijeme i zabranile skupljanje hrane po župama. Često zapisivan, saslušan i kažnjavao. Ali Beg se nije dao. A onda dolazi otvaranje sjemenišne ekonomije u Savskom Nartu. Novi posao, nova odgovornost. Tristotinjak svinja, 20 krava s teladi i stotine kokoši. I sada se sjećam tog visokog i jakog čovjeka, kako iznosi s kamiona vreće brašna, krumpira. Nije se štedio. Živio je za sjemenište i sjemeništare. Takvog smo ga doživljavali i takvog ga čuvamo u najljepšoj uspomeni.“

Brat Begić proživljavao je dvije kalvarije. U vrijeme rata poginula su mu sva braća; jedan je od njih, general hrvatske vojske, završio u Jazovki na Žumberku. Druga je kalvarija bila šećerna bolest. Najprije su mu amputirali jednu nogu pa onda i drugu. Optimizam i radost nisu ga napuštali ni tada, kad je kamion zamijenio bolesničkim kolicima. Upravo pred Božić 2005. Gospodin ga je pozvao k sebi na posljednju vožnju.

Kardinal Puljić, s kojim je brat Begić bio mnogostruko povezan, u svojoj sažalnici spominje: „Od 1961. godine mojim dolaskom na Šalatu upoznao sam tog dobrog, vrijednog, tihog i kršnog isusovca. Posebna naša veza bila je za vrijeme moga župnikovanja u njegovoj rodnoj župi Ravska.“

Kardinal je istoga dana primio vlastoručno napisanu božićnu čestitku od brata Begića kada i obavijest da je „pošao na onaj svijet slaviti Božić“.

JAKOV NOVOSELEC (1893. – 1974.) iz Hrvatskog zagorja (Kotarice, Sv. Barbara Bedekovčina) s vrlo neobičnom i bogatom biografijom. Kao krštan, stasit i sposoban dvadesetogodišnjak stupa u novicijat DI. Ubrzo slijedi vojska, odlazak na istočno (rusko) bojište, zarobljeništvo, Oktobarska revolucija i gra-

đanski rat u Rusiji. Sve je to on prebrodio i vratio se u novicijat. Kao brat radio je na isusovačkom poljoprivrednom imanju u Čardaku i na Bili (Bosna), boravio je u Travniku, neko vrijeme u isusovačkoj rezidenciji u Zagrebu, ali zlatno doba njegove redovničke karijere bilo je Sjemenište na Šalati. Tu se razvio u vrlo stručnog i inovativnog mehaničara, kao svestrani domar. U sve se razumio. Đaci su ga poznavali po imenu „Brat Jako”. Ostao je u sjećanju đacima kako hoda po širokim hodnicima sa svojom velikom stolarskom kutijom iz koje vire dljeta, svrdla, turpije, kliješta, čekići i neizostavni kutomjer. Poštovali su ga kao pobožnog redovnika. Uvijek je bio vedar i spreman za razgovor. Strpljivo je popravljao mnoge kvarove koji su nastali slučajno ili nenamjerno, kao i one zbog nepromišljene i neobuzdane mladosti.

Svoj crni redovnički talar nosio je na radnom mjestu, na šetnji, na hodočašćima i

na putovanjima. To je bilo njegovo svjedočanstvo posvećena života. Nerijetko ga se moglo naći u kapelici navečer nakon 23 sata kako moli križni put. A ujutro je već bio na zajedničkoj misi. Postavilo se pitanje kad on spava. Brat je Jako bio jak karakter, solidan i odgovoran u svom poslu i svoj redovnički život shvaćao je vrlo ozbiljno.

Bog ga je pozvao k sebi 1974., kad je navršio 81 godinu života. Na svoj imendan 25. srpnja još je na nogama dočekivao čestitare, s njima razgovarao, a dva dana nakon toga otišao je Gospodinu da primi plaću za svoj radom i molitvom ispunjen život.

U isto vrijeme kada i brat Jako bio je u ruskom zarobljeništvu i njegov zemljak iz Kumrovcu. Brat Jako ostao je vjeran svojem prvotnom pozivu i vratio se u novicijat. Njegov zemljak, kasnije Tito, prešao je na boljševističku stranu. Jednom su zgodom upitali Brata Jaku što bi se dogodilo da su se obratno opredijelili. Bez posebnog je razmišljanja odgovorio: „Družba Isusova bi imala danas dobrog generala, a u Jugoslaviji bi bio red.” Dakako tu se brat Jako, koji je inače bio čvrstog karaktera, ipak precijenio. Zaboravio je onu „tu nigdar nije bilo reda”.

Imamo puno razloga da budemo ponosni i zahvalni za takvog časnog brata.

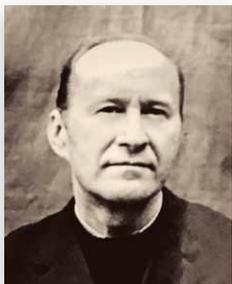

IVAN DUJIĆ

(1909. – 1994.) iz Promine kod Drniša, sedmo od jedanaestero djece siromašne kršćanske obitelji. Zarana je radio kod imućnijih seljaka. S devetnaest godina odlazi u

Zemun i nakon vojske zapošljava se u zemunskoj bolnici. Tu susreće Sestre milosrdnice i saznaje nešto više o isusovcima. Završio je policijsku školu i radio je u policiji. Kupio je gradilište i podigao obiteljsku kuću. Jedne noći na službi mu se pojavi želja da ode u isu-

sovce. Napustio je rad u policiji i zaposlio se u vinariji „Moser” u Zemunu, gdje se razvio u vrsnog enologa (stručnjak za vino). Ali to ga nije posve zadovoljilo. Godine 1939. stupa u novicijat DI. Godine 1942. dolazi na Šalatu i tu mu je na Horvatovcu povjeren veliki vinograd od 4,5 jutra. Bila je to velika odgovornost i naporan posao. Prof. Vujić piše: „Bio je jedan od stupova pogona 1942. – 1966. godine. A bilo je to vrijeme više nego teško i opasno. Naša generacija ga pamti kao golemi lik kršne Zagore s dobrim srcem. Uvijek je imao lijepu riječ, savjet, pobožnu misao.” Brat Dujić je bio neobične prirodne inteligencije, sa širokim radijusom interesa, posebno za društvena i crkvena zbivanja. Osim Šalate, bio je i na drugim mjestima. Neko vrijeme bio je i na Sljemenu kao sakristan i kuhar. A bio je i pjesnik. Ostavio je iza sebe četrdesetak pjesama, od kojih su neke objavljene u sjemenišnom listu „Ostvarenja”. Svoj radom i molitvom ispunjeni život završio je na Šalati 1994. godine smireno i pri punoj svijesti do kraja.

FERDINAND CVLIK (1917. – 1976.)

rođen u Prnjavoru u Bosni. Njegov se život uvelike razlikuje od prije spomenute subraće. Odrastao je u sirotištu „Betlehem” u Sarajevu kod sestara

Služavki Malog Isusa. Izučio je zanat mehaničara. Tu je upoznao isusovce i u 21. godini života započeo je novicijat. U Travniku je radio kao električar i mlinar. Dobar dio svojeg života proveo je na Šalati. Prof. Vujić pamti ga kao mirnog i tihog čovjeka, koji je tiho i nenametljivo živio i radio, ugodno komunicirao i savjesno upravljao radionicama u Sjemeništu. Bio je majstor za sve. Iako lagana i malo usporena hoda, ipak je na sve stizao. Blag, sa smiješkom na usnama i dobrodušan. Čovječan čovjek! Uvijek spreman da se žrtvuje za bližnjega.

Jedan je svećenik (p. Dračko) bio na operaciji. Nakon operacije nastale su neke osjetljive smetnje. Brat Ferdo po nekom je unutarnjem nadahnuću ponudio Gospodinu svoj život za patrovo ozdravljenje. Mislio je da njegov život i tako više nema posebne misije, jer je bio oslabio i osjećao posljedice prometne nesreće, a pater bi kao svećenik mogao još dugo raditi.

I zaista patru se zdravlje počelo popravljati, a brat Ferdo je postao sve slabiji. Umro je u Vinogradskoj bolnici. Ni liječnici nisu otkrili od čega boluje i zbog čega je umro. U svakom slučaju, ova plemenita gesta, koju je prije smrti povjerio p. Kukuli, odraz je cijeloga njegova života.

STJEPAN LOVRENČIĆ (1909. – 1972.)

rodod je iz Šemnice Gornje (župa Mihovljan), u Hrvatskom zagorju. Godinama je vodio sjemenišnu ekonomiju na Horvatovcu. A tu je bilo uvi-

jek više od stotinu svinja i nekoliko krava. Nije bilo lako, ali je brat Stjepan savjesno i odgovorno radio.

Nakon nekoliko godina rada na župama došao je na sjemenišnu ekonomiju u Savskom Nartu. Iz njega je zračila određena dobrota. Znao je biti i vrlo duhovit, a katkad i originalan. Tako je sam pričao, kad se pakatkad nije uspio navrijeme dotjerati za sv. misu u sjemeništu, otišao je u Petrovu crkvu u radničkom odijelu s motivacijom da pokaže kumicama da ima i pobožnih kumeka. Zadnju je bolest podnosio strpljivo. Na svomjenu noćnom ormariću nije htio imati ništa osim križa, pravila DI i knjižice *Nasljeduj Krista*. Za svaku je uslugu bio neobično zahvalan i često je govorio: „Previše se brinete za mene.” Umro je upravo svetačkom smrću potkraj 1973. godine.

Osim ove petorice, koji su sav svoj radni vijek ili bar najveći dio toga proveli na Šalati, bio je i lijep broj onih koji su kraće vrijeme radili u Sjemeništu. S prvom ekipom isusovaca 1937. godine došao je i brat Martin Kranjčec, koji je poslije bio socij mnogim provincijalima i ostavio nezaboravnu uspomenu pobožnosti, radinosti i brige za svestrano funkcioniranje provincijalata. Tu su dva zambijska misionara, brat Benedikt Fostač i brat Ilija Dilber, koji su nekoliko godina bili na Šalati. Upravo je kod brata Jake brat Ilija naučio razne zanate, po kojima je u Zambiji postao poznat kao svestrani majstor.

Prof. Vujić napominje: „Zračili su nečim što mi još nismo dobro razumjeli, ali smo to osjećali.”

JURO MARIĆ (1944.) rodod je iz Borovice kod Vareša (Bosna). Od sve te divne i udivljenja vrijedne šalatske braće iz Družbe Isusove još je jedini živ. Rođen je u zdravoj kršćanskoj obitelji

kao najstariji od trinaestero djece. Došao je na Šalatu 1964. i ostao sve do odlaska isusovaca 1998. godine. On je izučio svoj „zanat” kod brata Begića i bio mu kroz sve to vrijeme desna ruka u svakom pogledu. I u vrijeme kad se skupljala hrana po župama i poslije na velikoj sjemenišnoj ekonomiji u Savskom Nartu.

Brat Juro ozbiljno je shvatio svoje redovničko zvanje i svoje služenje na Šalati. Tih i skroman, po naravi više introvertiran, osjetljiv za prave duhovne vrijednosti dao je svjedočanstvo redovnika kojemu ništa nije teško, spreman na svaki izazov i sposoban za suradnju i s pomoćnim osobljem. I zato od svih poštovan. Vodeći brigu o podrumu, s vremenom se razvio u vrijednog poznavatelja vina i nerijetko je iznenadio šalatske goste svojim proizvodima.

Sigurno mu nije bilo lako, nakon tolikih godina, napustiti Šalatu 1998. godine. Našao je novu zajednicu na Fratrovcu, gdje je tijekom nekoliko godina surađivao u vinogradu, dok nije premješten u Palmotićevo ul. kao pomoćnik ekonoma, gdje se brine za nabavu hrane.

Je l' moguće?

Nakon ovoga lijepog prikaza isusovačke časne braće i njihove nezamjenjive uloge u sjemeništu na Šalati, posebno u onim teškim poratnim vremenima, prof. Vujić se pita: *Zar je moguće da su takovi ljudi uopće postojali? Postoje li takovi ljudi i danas?* I pokušava otkriti unutarnju snagu duha, koja ih je nosila u njihovu životnom opredjeljenju, u svakodnevnom životu i napornom radu, bez adekvatne plaće, bez posebnog priznanja i napredovanja u karijeri, u vrijeme socijalizma bez zdravstvenog i socijalnog osiguranja, a u starosti bez mirovine. To se čini u suprotnosti s današnjim mentalitetom gdje se sve mjeri novcem, položajem u društvu i napredovanjem u karijeri. I daje odgovor: „Takva su Časna braća postojala, opisali smo ih, i danas postoje i ista snaga duha ih nosi.“

Prof. Vujić, koji je i sam prošao početnu isusovačku formaciju, vrlo dobro zna da je posrijedi poseban Božji poziv i da za njih vrijedi ona evanđeoska: „Ne izabrate vi mene, nego ja izabrah vas i postavih vas da idete i rod donosite.” Tajanstvenim djelovanjem u duši on ih je privukao na put veće ljubavi. Ali onda dolazi isusovačka formacija od novicijata dalje. Ona se temelji na duhovnim vježbama sv. Ignacija. Novaci braća, kao i ostali novaci već na početku svoje formacije obavljaju mjesečne duhovne vježbe. Tu se ostvaruje radikalno opredjeljenje za Krista. U redovitim godišnjim duhovnim vježbama od 8 dana ta se svijest o osobnom izboru i poslanju samo produbljuje. Tako se uvijek iznova isusovac predaje Kristu i raste u spremnosti za nesebično služenje Bogu i Božjem narodu u Družbi Isusovoj, prema poslanju koje prima od poglavara. Tu

je ključ svakog isusovačkog angažmana prema temeljnom načelu Družbe Isusove: SVE NA VEĆU SLAVU BOŽJU!

Sve je to nošeno vjerom i ljubavlju prema Bogu i čovjeku s čvrstom nadom: Naša je plaća na nebesima! I zreloom odgovornošću da sve od Boga darovane talente treba dobro iskoristiti prema našim velikim uzorima počevši od sv. Ignacija pa sve do onih velikana naših dana među koje se ubraja pjesnik i mučenik p. Petar Perica, neumorni indijski misionar p. Ante Gabrić i toliki drugi.

Prof. Vujić, uz odmak od 50 godina od svojih srednjoškolskih dana, razmišlja i o svojim rektorima, ravnateljima, profesorima i odgojiteljima te izabire pet najzaslužnijih predstavnika iz onoga vremena. Postavlja ih na ljestvicu uz obrazloženje koga i zašto stavlja na to mjesto. Na toj ljestvici 1. prvo mjesto zauzima p. Anđelko Jurić, rektor Sjemeništa, za duhovnost života; 2. p. Vladimir Vlašić, direktor/ravnatelj Gimnazije, za osuvremenjivanje plana i programa rada; 3. p. Stjepan

Peško, za neumoran rad profesora fizike i kemije i tajnika Gimnazije; 4. p. Petar Galauner, prof. njem. jezika, za izvanrednu komunikaciju s učenicima i profesorima i 5. mjesto, koje je, kako primjećuje prof. Vujić, jednako prvom i ostalim mjestima, pripada gore spomenutoj časnoj braći bez kojih nije mogao teći odgojno-obrazovni proces u Gimnaziji ni život u Sjemeništu.

Prof. Vujić na kraju svojega opširnog prikaza piše: „Na svojim generacijskim susretima rado se sjećamo Časne braće. Dragom Bogu smo zahvalni što smo živjeli s njima. Družba Isusova može i treba biti ponosna što je imala takvu Časnu braću. Katolička Crkva mora biti sretna što je imala takve redovnike.”

Hvala Ti, Nikola, za ove riječi priznanja! Zvuče kao vanjsko vrjednovanje u školstvu.

Sastavljeno prema opširnijem tekstu prof. Nikole Vujića. Priredio i dopunio p. Petar Galauner, SJ., dugogodišnji profesor, direktor gimnazije i poglavar na Salati.

Svjedočanstvo s Ultri

Već četvrtu godinu mladi katolički volonteri, zajedno sa svećenicima, časnim sestrama i bogoslovima, sudjelovali su u evangelizaciji na Ultri, najvećem festivalu elektroničke glazbe koji se održao na stadionu Park mladeži u Splitu. Okupljeni oko štandova s natpisom *Što oko ne vidje i uho ne ču'*, iskoristili su na duhovnu periferiju i posjetiteljima Ultri dijelili besplatnu vodu s natpisom „Slavan si u mojim očima”, pritom iskoristivši svaku prigodu kako bi u razgovoru i molitvi, osim obične vode, pružili i čašu *Žive vode*.

Na „Ultra Festivalu“ u Splitu od 11. do 17. srpnja 2019. uz 70-ak mladih, svećenika, bogoslova i redovnica, sudjelovalo i nekoliko isusovaca. I dok razmišljam o čemu pisati, osjećam da mi nedostaju riječi kojima opisati to što sam proživio i kao da mi neki glas govori: „Što ti imaš posebno dodati tolikim napisa-

nim i izrečenim svjedočanstvima? Ti to ionako činiš da sebe prikažeš u dobrome svjetlu. Samo napiši ono što trebaš i gotovo!“ Usprkos tom protivnom glasu, odlučujem sva svoja iskustva – sva nova i obnovljena prijateljstva, sve razgovore, svu radost i utjehu, sve milosti, sve strepnje i strahove – uz Božju pomoć pretočiti u riječi, pa makar i bile nedostatne.

Sjećam se kako sam reagirao kada je subrat ponudio nama mladim isusovcima da sudjelujemo na „Ultra evangelizaciji“. Ovo bi moglo biti zanimljivo i korisno – pomislih ja. Otprilike sam znao o čemu je riječ jer sam u proteklih nekoliko godina imao prilike pročitati nešto o *Ultri* i čitavoj inicijativi, ali, priznajem, bacio bih tek nekoliko pogleda i nastavio „skrolati i klikati“ na druge vijesti koje su mi u tome trenutku djelovale mnogo zani-

mljivije. No prilika se pružila, pa sam odlučio pristati. Bilo je tu, naravno, i onoga: „druga subraća to čine, pa, eto, idem i ja“. No, kako sam se već toliko puta u svomu životu imao prilike uvjeriti, Bog i te ne baš čiste motivacije zna iskoristiti da bi na kraju izvukao dobro.

Kako se *Ultra* približavala, u meni se počela pojavljivati sumnja: „Što mogu učiniti tamo? Što mogu ponuditi i reći 'ultrašima'? Imam li im uopće što reći? Možda bi ipak najbolje bilo da se nekako izvučem iz svega dok ima vremena...“ Takve i slične misli prolazile su mi glavom, ali nisam odustao zbog nekih viših motiva, već stoga što sam se brinuo što će druga subraća misliti ako odustanem nakon što sam obećao da ću sudjelovati.

Nemir je u meni rastao sve do večer prije *Ultre*. Prije spavanja uzeo sam evanđelje od sljedećega dana i pročitao ove Isusove riječi učenicima: „[N]e budite zabrinuti kako ili što ćete govoriti. Dat će vam se u onaj čas što ćete govoriti. Ta ne govorite to vi, nego Duh Oca vašega govori u vama!“ (Mt 10, 19 – 20). Te su me riječi umirile, ne potpuno, ali dobar je dio tereta u tome trenutku bio uklonjen. Isus mi je govorio da se smirim, odbacim svoje sumnje i strahove i da se oslonim na Njega koji će mi poslati svojega Duha. S tom sam sigurnošću i utjehom otišao na spavanje.

Stigavši sljedećega dana u Split, susreo sam se s ostalom isusovačkom subraćom i uputili smo se prema Nadbiskupijskomu bogoslovnomu sjemeništu koje je bilo naša

„baza“. Na putu do sjemeništa jedan je subrat objašnjavao što nas sve očekuje. U mojemu se srcu ponovno pojavljuje sumnja: „Je li meni mjesto ovdje? Mogu li doista biti Božje oruđe? Što mogu ponuditi tim ljudima na *Ultri*?“

Stižemo u sjemenište i ulazimo u kapelicu. Tamo nas dočekuje Presveto oltarski sakrament i brojni ljudi u molitvi i pjesmi. Umirila me spoznaja što će, dok mi budemo vani „na terenu“, u kapelici ljudi moliti za sve nas – sudionike inicijative i „ultraše“. Također me je tješilo to što je u kapelici čitavo vrijeme bilo izloženo Presveto kojemu smo se u svakomu trenutku večeri mogli vratiti da bismo stali pred Njega, bili u Njegovoj prisutnosti i iznijeli pred Njega svoje molitve i tako pronašli utjehu i novu snagu.

Spremamo se za izlazak i imam prigodu upoznati nove ljude i vidjeti neka stara lica. I nekako uspijevam zaboraviti ono što me čeka. Upućujemo se na *Ultru* i nakon nekoliko minuta dolazimo na mjesto događaja. Imam priliku vidjeti „ultraše“. Tek ih je malen broj tu, ali za koji sat rijeka će teći kako bi slušala elektroničku glazbu.

Raspodjeljujemo se po skupinama: jedni na šandovima, drugi među ljudima koji su vani, a treći na glavnomu događaju. Upućujem se sa svojom skupinom među ljude i, dok hodamo, u glavi mi odzvanjaju Isusove riječi: „[N]e budite zabrinuti kako ili što ćete govoriti. Dat će vam se u onaj čas što ćete govoriti. Ta ne govorite to vi, nego Duh Oca vašega govori u vama!“

Ispočetka sve ide polagano, a onda počinju susreti. Ljudi nam pristupaju, mi pristupamo ljudima. Pitaju nas: „Zašto ste ovdje? Što radite?“, a mi im objašnjavamo kako besplatno dijelimo vodu i da u bilo kojemu trenutku mogu otići do štanda i zatražiti okrepju. Svjesni visoke cijene pola litre vode, odgovaraju nam da je to što radimo baš lijepo i zahvaljuju nam na tome.

Dolazimo do jednoga para iz Hrvatske koji je tih dana slavio prvu godišnjicu braka. Razgovaramo s njima i na kraju ih pitamo bi li htjeli da se molimo za njih i za njihov brak. Pristaju. Molimo za njih i nakon završetka molitve vidimo radost na njihovim licima. Hvala vam! – govore nam. – Ovo je baš bilo lijepo!

Nastavljamo s našom šetnjom i susrećemo nove ljude. Članica moje skupine potiče me da usporim svoj korak, da ne jurim. Opravdam se da obično funkcioniram tako da idem od točke A do točke B bez pretjerana usporivanja. No istodobno uviđam kako je u pravu i da bih trebao hodati laganije, a ne trčati. I tako je jednomu Dalmatincu očitana pouka da žuri polako. Upravo je to dalo prigodu ljudima da nam pristupe. Mnogi su mladi Španjolci dolazili i pitali me: „Jesi li ti katolik? Jesi li ti svećenik?“, a kada bih odgovorio da sam katolik i bogoslov, klicali bi oduševljeno da su i oni katolici i s ponosom isticali kako su oni iz ove ili one katoličke škole.

Vrijeme prolazi i misli polagano postaju sve sporijima, a izgovarati riječi sve je teže. Lagano osjećam da nešto nedostaje, da je vrijeme za stanku i, kada je jedna od evangelizatorica predložila da skoknemo do sjemeništa na molitvu, drage sam volje to prihvatio.

Provevši neko vrijeme u molitvi pred Presvetim i došavši k sebi, uputili smo se natrag na *Ultru*. I na putu prema tamo susreli smo skupinu mladih Španjolaca. Doviknem im ja: „Živjela Španjolska!“, a oni svi radosno odzdravljaju. Pristupaju nam i započinjemo razgovor s njima. „Jesi li ti svećenik?“, ponovili su pitanje koje sam toliko puta imao prilike čuti te večeri. „Ne, ali sam na putu da postanem“, odgovaram im i nakon toga razgovaram s mladićem koji je razmišljao o tome da bude svećenik, ali je shvatio da to nije za njega. Razgovarali smo tih desetak minuta dok smo hodali prema *Ultri* i tijekom toga vremena pretresli smo mnoge teme. Darovao sam mu narukvicu „Isus te voli – Jesus loves you“ i bio je presretan. Kada smo došli tamo, zagrlili smo se i pozdravili. I tako je više-manje završila prva noć *Ultr*e.

Vrativši se u isusovačku kuću, sa subraćom dijelim svoja iskustva te večeri. Nakon dolaska vrlo brzo tonem u san.

Drugi dan *Ultr*e počeo je relativno slično prethodnomu i nakon kratke molitve i zajedničkoga druženja u našoj „bazi“, podijelili smo se u skupine i izišli na teren.

Ni toga dana nije nedostajalo susreta ni dobrih razgovora. Nešto me je toga dana ponukalo da uzmem dvije krunice koje je blagoslovio papa Franjo i da ih ponesem sa sobom i vrlo brzo stvorile su se dvije situacije u kojima sam ih mogao darovati: jednom mladom paru iz Hrvatske i jednom mladiću iz Španjolske. Na njihovim sam licima vidio silnu radost i zahvalnost. Mislim si ja: Baš je dobro ispalo što sam sa sobom ponio krunice. A nakon nebrojenih Španjolaca napokon sam imao prilike susresti i jedan par iz Rima. Razmijenili smo kontakte i dogovorili se da ćemo se susresti u Rimu.

Ipak, te sam večeri osjećao da sam se previše oslanjao na vlastite snage, na vlastitu mudrost. Djelovalo mi je nekako da je u svemu tome bilo previše mene, a premalo Gospodina. Takvo me je razmišljanje pratilo i sljedećega dana.

Nedjelja je bila posljednji dan *Ultri* i ona misao od dana prije, da sam u prvi plan stavljao više sebe negoli Njega, dobila je potvrdu. Gospodin mi je pomogao shvatiti da se na pravi način ne mogu radovati onomu što je On ostvarivao preko drugih jer je u meni tinjala ljubomora. Skrivena i umotana u razne izlike i opravdanja, ali ipak je bila tu. Otišao sam u kapelicu i stao pred Gospodina. Osjećao sam se poput onoga ranjenoga čovjeka iz prispedobe o Samarijancu. Osjećao sam se gol i svoje sam manjkavosti i nedostatke predao Gospodinu, a On mi je pristupio i povio moje rane. Potom je u mojemu srcu nastupio mir. Zahvalio sam Gospodinu i, ohrabren i osnažen Božjom milošću, uputio sam se zajedno sa subračom na posljednju večer *Ultri*.

S mirom u srcu hodam sa svojom kolegicom, pristupamo ljudima i ljudi pristupaju nama. U sjećanje mi se napose urezao razgovor s dvojicom mladića: jedan je iz Pule, a drugi iz Rijeke. Još se sjećaju nekih stvari s vjeronauka i kako su išli na misu, ali sve je nekako mutno. Ne osjećam nikakvo izrugivanje, već istinsku želju da shvate zašto smo mi tu i što je to što mi vjerujemo. Nastojeći dati što manje prostora vlastitoj mudrosti, objašnjavam jednom od njih, koji je bio frizer, kako je Isus uzor istinske ljubav tako što je položio svoj život za svoje prijatelje dajući nam primjer za nasljedovanje. Govorio sam mu kako Isus nije bio običan čovjek s posebnim moćima, nego pravi Bog i pravi čovjek i samo kao takav mogao je očitovati istinsku ljubav. Nikada to prije nisam čuo – odgovara mi on. Objašnjavam mu i značenje ispovijedi i kako njome sam Krist preko svećenika uklanja teret grijeha s nas. To je slično kao kada imaš mnogo kose, a onda se ošišaš i osjećaš se posve lagano – komentira on. Pa da – odgovaram mu ja. – Tako je. Drugomu sam pak govorio o svojem pascalovskom iskustvu živoga Boga, o svomu povratku Majci Crkvi nakon protestantske epizode i o svim providonosnim događajima i susretima u tome procesu. – To je doista moćno – odgovara mi on. Na kraju se kolegica, ja i ta dva mladića molimo zajedno i

nakon završetka molitve ispunjeni radošću i mirom opraštamo se jedni od drugih.

Kraj se približavao i spremao sam se otići. „Samo da pozdravim ekipu i idem“, govorim ja u sebi. I susretnem jednu od sudionica *Ultra evangelizacije* i dovoljno smo se zadržali da su ljudi počeli pristupati. „Jeste li Vi svećenik?“, upita me prvi. „Ne, na putu sam“, odgovaram mu ja. „Možete li se pomoliti za mene?“, pita me on. „Naravno“, odgovaram. I tako prvi, drugi, pa treći, a onda na kraju dolazi skupina od četiriju osoba dolazi i one me pitaju mogu li se pomoliti za njih. „Naravno“, odgovaram ja. Kad je molitva završila, na njihovim je licima bila silna radost i zahvaljuju mi na molitvi. Vartometni završetak, nema što!

Vratili smo se u svoju „bazu“ na naše druženje nakon svega. Ljudi su uzbuđeno pričavali sve što im se dogodilo, sve susrete, sve trenutke u kojima se očitovalo Božje milosrđe. I doista, snažno je iskustvo bilo susresti tolike mlade osobe koji tragaju za istinskim smislom, svrhom i vrijednošću u životu, za nečim višim, pa makar to nazivali tko zna kakvim već ne imenima. Također je lijepo bilo vidjeti tolike mlade katolike iz raznih krajeva Hrvatske i Bosne i Hercegovine koji su ljudima svojim primjerom i riječima svjedočili Božju ljubav. Susret s drugima ujedno mi je otkrio nešto o meni samome, i dobro i loše, otkrio mi je moju ranjivost i nedostatke, ali i kako se Bog upravo po njima može proslaviti.

I kada bi me netko pitao zašto sudjelovati na *Ultra evangelizaciji*, isplati li se to, moj bi odgovor bio: Da, jer Boga možeš susresti na *Ultri*. Kako? Dođi i vidjet ćeš.

mg. Luka Ilić, SJ

■ VIJESTI IZ DRUŽBE ISUSOVE ■

Nova crkva sv. Ignacija Lojolskog u Sarajevu u gradskoj četvrti Grbavica KTA

U subotu 6. srpnja 2019. nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić posvetio je novu župnu crkvu sv. Ignacija Lojolskog u Sarajevu u gradskoj četvrti Grbavica pokraj stadiona Nogometnog kluba Željezničar.

Misno slavlje započelo je svečanom procesijom do zaključanih ulaznih vrata crkve koja s pastoralnim centrom čini jednu građevinsku cjelinu. Tu su se okupili vjernici župe sv. Ignacija Lojolskog i drugih sarajevskih župa te brojne časne sestre raznih družbi. U sklopu uvodnog obreda pred ulaznim crkvenim vratima projektant gospodin Juro Pranjčić kratko je upoznao nazočne s poviješću gradnje crkve i pastoralnog centra te predao ključeve crkve kardinalu Puljiću jer je mjesni biskup prvi župnik svih župa u svojoj biskupiji. Potom je kardinal Puljić te ključeve dao župniku p. Krešimiru Djakoviću koji je vodio gradnju crkve čije je temelje također blagoslovio kardinal Puljić 2014. godine.

U ime cijele župne zajednice p. Krešimir uputio je pozdrav kardinalu Puljiću, vojnom biskupu u BiH mons. Tomi Vukšiću, provincijalu Hrvatske pokrajine Družbe Isusove o. Daliboru Reniću, provincijalu Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Jozi Marinčiću i brojnim svećenima te časnim sestrama među kojima su bile provincijska predstojnica Bosansko-hrvatske provincije Školskih sestara franjevki s. Kata Karadža i provincijska glavarica sestara Služavki Malog Isusa Sarajevske provincije s. M. Maria Ana Ku-

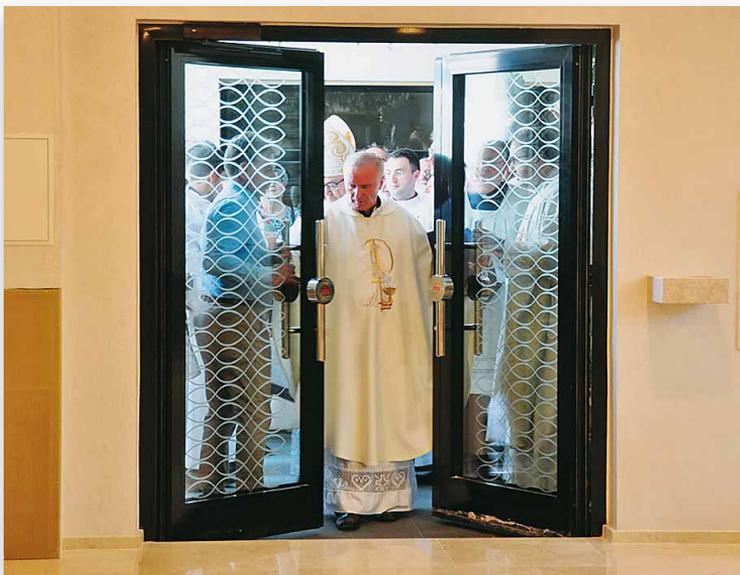

stura. Poseban pozdrav uputio je vjernicima župe Bezgrješnog Srca Marijina s Jordanovca i Presvetog Srca Isusova iz Palmotićeve u Zagrebu.

„Pozdravljam i sve vjernike sarajevskih župa i drugih župa naše domovine koji su došli s nama podijeliti radost posvete naše nove župne crkve. Pozdravljam projektanta ove crkve i Pastoralnog centra gosp. Juru Pranjčića, koji je zajedno s gosp. Blaškom Djakovićem nadzirao gradnju. Pozdravljam i akademskog kipara gosp. Hrvoja Urumovića i sve izvođače radova na crkvi i Pastoralnom centru. Na kraju pozdravljam i sve vjernike Župe sv. Ignacija Lojolskog koji su dugi niz godina strpljivo čekali ovaj dan. Neizmjerne se radujem zajedno sa svima vama današnjem danu, kada na posebno svečan način posvećujemo ovu novu župnu crkvu i nakon četrdeset godina slaviti ćemo Boga u ovom novom zdanju i Njemu u molitvi zahvaljivati na svim darovi-

■ Sv. Ignacije, bronca

■ Graditelj crkve o. Krešimir Djaković otvara novi hram Božji

ma kojima nas svaki dan obilato obasipa“, kazao je u svom pozdravu p. Djaković.

Nakon misnih čitanja kardinal Puljić uputio je prigodnu propovijed. „Radost mi je da i u ovom kutu nadbiskupije, ovog grada, ovaj kutak bude divno mjesto na koje ćemo trajno dolaziti u dom Božji; kamo ćemo trajno dolaziti svojoj kući. Ovdje ćemo kod Oca biti njegova djeca; tu ćemo trajno ispovijedati Krista, bez obzira na to što javnost misli, što na neki način mediji govore, što političari govore. Mi ispovijedamo: ‘Ti si Krist, Sin Boga živoga!’ I to želimo živjeti“, kazao je kardinal Puljić, koji je također podsjetio na dugotrajno traženje dozvola za gradnju crkve i javnu raspravu pri kojoj su tadašnji grbavički župnik i vjernici doživjeli ponižavanje okupljenih građana.

Pošto su kardinal Puljić, provincijal Renić i župnik Djaković potpisali povelju o posveti crkve, spomenuta povelja zajedno s moćima sv. Ignacija Lojolskog ugrađena je u oltar crkve. Na kraju svete mise župnik Djaković uputio je riječi zahvale svim prisutnima i svim dobročiniteljima, te kardinalu

Puljiću predao prigodan dar. Svoju riječ uputio je i provincijal p. Dalibor Renić, ističući da crkva nosi ime osnivača Družbe Isusove i da isusovci, djelujući u ovoj župi, obogaćuju mjesnu Crkvu vrhbosansku specifičnom karmizmom.

Župa sv. Ignacija Lojolskog osnovana je 27. srpnja 1979. za potrebe vjernika u tom dijelu Sarajeva, a od samog osnutka nije imala odgovarajućih prostorija za svoju pastoralnu djelatnost. Kako u vrijeme komunizma nije bilo moguće dobiti lokaciju za izgradnju župne crkve i pastoralnog centra, dosadašnje djelatnosti provodile su se u prijašnjoj automehaničarskoj radionici u podrumu kuće koja je pretvorena u kapelicu, a rad s djecom i mladima u skromnim i skućenim prostorima isusovačke kuće. Nakon deset godina traženja lokacije, napokon je 2009. godine dodijeljena urbanistička dozvola, tj. lokacija za izgradnju župne crkve i pastoralnog centra, a 2013. konačno je dobivena i građevinska dozvola pa je 2014. godine posvećen kamen temeljac i potom nastavljena gradnja župne crkve i pastoralnog centra.

SMI – susret mladih isusovaca 2019.

Dvadeset jedan mladi isusovac, skolastik i mlađi svećenici (do 5. godine svoga svećeništva) okupili su se na godišnjem sastanku u kući novicijata u Splitu između 12. i 15. srpnja 2019. Dnevni red tog sastanka bio je vrlo zgusnut jer je bilo mnogo pitanja za raspravu i za razmjenu različitih iskustava iz vremena formacije, studija, magisterija i svećeničkog života.

Od 12. do 15. srpnja održan je godišnji „SMI” – susret mladih isusovaca. Ove su se godine naši mladi isusovci, skolastici i svećenici do pete godine svećeništva, okupili u Splitu. Susret je počeo iskustvima pojedinih isusovačkih bogoslova i patara u vezi s odgojnim ili studijskim razdobljem u kojemu se nalaze.

Daniel Vorih podijelio je svoje iskustvo sa studija filozofije na kojemu se nalazi, pri čemu je istaknuo kako je to drugi put da pohađa Filozofsko-teološki institut. Dodao je da ga nije iznenadila zahtjevnost studija.

Nadalje, Stjepan Guzanović progovorio je o iskustvu pastoralne prakse pri *Glasniku Srca Isusova i Marijina*, ali i o drugim apostolatima i djelima u kojima je sudjelovao.

O studiju teologije govorio je Marko Petričević koji studira teologiju u Poljskoj. Dijelevći svoje iskustvo, rekao je kako studij u Varšavi zahtijeva više truda od njegova prijašnjeg studija filozofije na FFRZ-u.

Pater Bojan Bijelić govorio je o poststudijskom pastoralu, dok je mladomisnik Šimo Marinović svjedočio o izazovima postteološkog studija, odnosno o pritisku s kojim se čovjek u tom razdoblju često susreće.

Susret je nastavljen poslijepodnevnom čitanjem i razlučivanjem pisma patrea generala o primjeni općih apostolskih preferencija u našoj provinciji.

Osim redovitog programa ovogodišnjega susreta, sudionicima je ponuđeno da sudjeluju u projektu „Ultra evangelizacija”, u kojemu je nekolicina skolastika i patara s radošću sudjelovala.

U nedjelju prijepodne mladim se isusovcima obratio provincijal Hrvatske pokrajine Družbe Isusove pater Dalibor Renić. U iznimno bratskoj atmosferi i zajedničkom susretu, sudionici su postavljali ocu provincijalu pitanja te s njim raspravljali o budućnosti zajedničkog poslanja. Poslijepodne se susretu pridružio gost, salezijanac Ivan Terze koji je svjedočio o apostolatu mladih. S obzirom na to da je to jedna od općih apostolskih preferencija na koje smo pozvani, ovaj je susret bio prigoda da isusovci čuju o drugim načinima pastorala s mladima.

Susret mladih isusovaca, kojemu je svrha bila doprinos uzajamnom odgoju, suradnji i razlučivanju o našem isusovačkom redovničkom identitetu, zaključen je svetom misom u ponedjeljak 15. srpnja.

Prvi zavjeti naših novaka Tomislava Baruna i Ivana Grahovca

Naši novaci Tomislav Barun i Ivan Grahovac, nakon dvije godine novačke formacije, na blagdan Uzvišenja sv. Križa 14. rujna u kapeli splitskog novicijata položili su svoje prve i vječne redovničke zavjete siromaštva, poslušnosti i čistoće u Družbi Isusovoj. Zavjete je na koncelebriranoj misi uime Družbe primio provincijal p. Dalibor Renić. Na zavjetovanju su među uzvanicima bili roditelji i rodbina zavjetovanika. Svoju daljnju formaciju nastavljaju studijem filozofije na *Fakultetu filozofije i religijskih znanosti* u Zagrebu, kao članovi isusovačke odgojne zajednice *Pater Ante Gabrić* na Fratrovcu.

NOVI ISUSOVAČKI NOVACI U SPLITU

Uoči blagdana sv. Mateja, apostola i evanđelista, 20. rujna 2019. u isusovačkom novicijatu na Manušu u Splitu redovničke talare obukli su isusovački novaci Ivan Buneta, Boris Jozić i Bruno Vučković. Time su završili period kandidature (prve kušnje) i započeli

svoju dvogodišnju duhovnu formaciju kao isusovački novaci.

Obred odijevanja redovničkog talara vrlo je jednostavan – zapravo ga prije 50 godina nije ni bilo. Sastoji se od kratkog blagoslova talara, a uz njega novaci primaju redovnički križ i knjigu pravila, tj. *Ustanove Družbe Isusove*. Ovdje donosimo njihovove biografije.

Ivan Buneta

Ja sam Ivan Buneta. Rođen sam 11. srpnja 2000. u Zagrebu kao prvo dijete oca Ivice i majke Marijane. U Zagrebu sam rođen, ali čitav život živim u Karlovcu. Nakon godinu i pol u obitelji mi je došla i sestra Anamarija, a za 5 godina i brat Luka. Dvije godine nakon što smo se preselili iz stana u obiteljsku kuću u Karlovcu, gdje moja majka, brat i sestra još uvijek žive, otac se odselio zbog nesretnog razvoda 2014. godine. U Karlovcu sam pohađao osnovnu školu i zatim matematičko-prirodoslovnu gimnaziju. Nakon mature odlučio

sam počeo putom redovništva u Družbi Isusovoj. Otkad znam za sebe, imao sam želju postati svećenikom i ta je želja s godinama samo rasla. S vremenom sam shvatio da mi to nije dovoljno i da tražim potpuno predanje Bogu. Tu vrstu osobitog predanja pronašao sam u duhovnosti Družbe Isusove dok sam istraživao razne opcije. Nakon nekoliko razgovora s patrima i čitanja temelja njihove duhovnosti, osjetio sam se pozvanim da u nju stupim. Nadam se da ću u novicijatu uistinu spoznati srž svojeg poziva te razborito i u Božjoj milosti ići putom koji je za mene odredio.

P. Boris Jozić

Moje ime je Boris Jozić i rođen sam u obitelji Jozice i Nade (r. Burić). Imam mlađeg brata Marka (1996.) i sestru Luciju (2000.). Rođen sam u Mostaru 9. veljače 1989., ali moja obitelj dolazi iz jednoga prekrasnog grada

na Neretvi na samom sjeveru Hercegovine koji se zove Konjic. Zbog ratnih neprilika bili smo prisiljeni napustiti Konjic i krenuti u izbjeglištvo. Godine 1994. selimo se u Zagreb i 1995. dolazimo u Prečko, gdje moja obitelj i danas živi. U Prečkom sam završio osnovnu školu, a srednju školu završio sam u XI. gimnaziji u Zagrebu. Nakon mature, 2007. upisao sam Katolički bogoslovni fakultet i ušao u Nadbiskupsko bogoslovno sjemenište u Zagrebu. Poslije dvije godine studija na KBF-u poslan sam na daljnji studij u Rim na Lateran, gdje sam završio teologiju, a nakon toga na Papinskom sveučilištu Svetog Križa i specijalizaciju iz dogmatske teologije. Na Alojzijevo 21. lipnja 2014. zaređen sam za svećenika u zagrebačkoj katedrali i kao prvo odredište dobio službu župnog vikara u Župi sv. Petra u Zaprešiću. Nakon dvije godine u Zaprešiću dobio sam novu službu, opet u Župi sv. Petra, ali ovaj put u Zagrebu. U toj istoj crkvi na Petrovo 2013. zaređen sam za đakona. Župni vikar u Petrovoj bio sam od 2016. do 2019., uz napomenu da sam zadnje godine dobio još dvije

službe u nadbiskupiji kao povjernik za vjernike laike i pomoćni koordinator za trajnu formaciju svećenika.

Otkad sam odlučio odgovoriti na Božji poziv da ga slijedim kao svećenik, nisam htio biti bilo kakav, nego samo sveti svećenik. Uvijek sam tražio nešto više. Tijekom boravka u Rimu na kraju četvrte godine bogoslovije dobio sam priliku obaviti velike duhovne vježbe sv. Ignacija. Već tada sam osjetio da mi Ignacije može biti odličan suputnik na tom putu svetosti i u meni je rasla želja da postanem dio Družbe Isusove. Ove godine donio sam odluku krenuti za tom željom i stupio sam u novicijat. Neka sve uvijek i jedino bude na veću slavu Božju!

Bruno Vučković

Zovem se Bruno Vučković. Rođen sam 27. svibnja 2000. u Vukovaru u obitelji Roberta i Alme. Imam dvije mlađe sestre Teu i Klaru te mlađu braću Šimuna i Lovru.

Nakon završene osnovne škole upisao sam Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju u Zagrebu te stupio u franjevačko sjemenište na Kaptolu. Tijekom srednjoškolskog obrazovanja razmišljao sam o tome što ću dalje i na početku četvrtog razreda odlučio sam se javiti Družbi Isusovoj. Kroz srednju školu upoznao sam povijest Reda čitajući razne knjige i članke, a najviše na osnovi njihova prijašnjeg rada na Šalati. Dojmio me se njihov način života. Njihova prisutnost u raznim djelatnostima, uspjeh u odgajanju mladih, škole koju su otvorili, rad u misijama i pozitivna mišljenja ljudi o Družbi neki su od osnovnih razloga zbog kojih su mi se isusovci svidjeli. Kako sam oduvijek želio biti redovnik, svoju sam misao iznio jednoj profesorici iz škole koja mi je dala uputu kako da se javim Družbi. Nakon nekoga vremena razgovarao sam s Provincijalom i konačno odlučio pristupiti Redu.

Želimo novim novacima Družbe Isusove svaki Božji blagoslov da rastu i uzrastu u Božje ljude za druge!

Humanitarne akcije za Filipine i Venezuelu

U studenome 2018. godine, nakon jakog tajfuna i obilnih kiša, cijelo selo Yogyog, u okrugu Pasil, na Filipinima, potonulo je zbog klizišta, ostavljajući sve stanovnike na rubu katastrofe. Sve su obitelji evakuirane na sigurnija mjesta, što je značilo da za njih trebaju graditi nove kuće.

U adventu je, neposredno nakon same katastrofe, u tom stradalom selu boravio hrvatski isusovac pater Ivan Ike Mandurić, koji je u to vrijeme obavljao treću probaciju u Manili, a u Yogyogu je bio na pastoralnom eksperimentu. Budući da je protekle godine na Filipinima bilo iznimno mnogo sličnih katastrofa, shvatio je da je to planinsko selo posve palo u zaborav, pa nijedna kuća nije bila obnovljena. Trebalo je obnoviti 43 jednostavne kuće, a za svaku bi se izdvojilo 500 američkih dolara.

P. Ike je pozvao na humanitarnu akciju čitatelje „Glasnika Srca Isusova i Marijina“ i sve prijatelje i suradnike Družbe Isusove. Tako je preko Misijskog ureda Hrvatske pokrajine Družbe Isusove, koji vodi isusovac brat Stjepan Dilber, skupljeno više od 170 tisuća kuna. Stanovnici sela radosni su jer su dobili pomoć za građevinski materijal, a hrvatski dobročinitelji ponosni što mogu biti suradnici Božje dobrote na ovaj način.

Biskup Tabuka, mons. Prudencio Andaya, u čijoj se biskupiji nalazi župa Yogyog,

uputio je pismo zahvale hrvatskim isusovcima i svim prijateljima i dobročiniteljima. „Najveća hvala i neka vas Bog blagoslovi zbog vaše velikodušnosti i dobrohotnosti prema svima kojima je to potrebno“, poruka je biskupa Prudencija.

U isto vrijeme, Misijski ured Hrvatske pokrajine Družbe Isusove uputio je pomoć isusovcima u Venezueli u iznosu od 74 tisuće kuna. Naime, ta južnoamerička država nalazi se u teškoj političkoj i ekonomskoj situaciji, nakon nerazumnih postupaka socijalističkih autoritarnih režima Huga Chaveza i Nicolasa Madura. Inflacija je vrlo velika, tako da lokalni novac ne vrijedi ništa, te je nastupila nestašica svega, napose lijekova pa i hrane. Naš je prilog simbolična gesta bratske kršćanske povezanosti dviju dalekih zemalja i naroda, koji se ipak dobro razumiju jer su prolazili i prolaze kroz slične nevolje.

Susret Apostolata molitve – Papine molitvene mreže u Rimu

U Rimu je 28. i 29. lipnja proslavljena 175. obljetnica djelovanja Apostolata molitve, a danas Papine svjetske molitvene mreže, uključujući i Euharistijski pokret mladih. Osim tih 175 godina povijesti, proslavljeno je i deset godina otkako je započeo proces obnove Apostolata molitve (koji je od sada kao Papino djelo s legalnom upravom u vatikanskoj državi), koji je odobrio papa Franjo.

Obljetnica je obilježena u Vatikanu međunarodnim sastankom na kojemu su sudjelovala 52 izaslanstva Molitvene mreže s pet kontinenata, koja zastupaju više od 5000 ljudi, a među njima su bili i predstavnici iz Hrvatske, nacionalni ravnatelj o. Zvonko Vlah i njegovi suradnici Nelica Validžić i Darko Fiket. Opći smjer i koordinacija ovoga dvodnevno gogađaja bio je u nadležnosti o. Frédéricica Fornosa, SJ, međunarodnog delegata Papine svjetske molitvene mreže, koju je

imenovao Sveti Otac 2016. – i njegova međunarodnog tima. Otvorenje proslave obljetnice, 28. lipnja, izabrano je u povodu svetkovine Srca Isusova, godišnjeg blagdana Papine svjetske molitvene mreže.

Papa Franjo se u podne, uz nazočnosti vrhovnog poglavara Družbe Isusove o. Artura Sose, pridružio proslavi 175. obljetnice Apostolata molitve i 10. obljetnice od početka obnove. Papa Franjo obratio se svima nazočnima, izražavajući zahvalnost za sav uloženi trud, ističući da molitvena mreža treba biti u „temeljima misijskog poslanja Crkve“ pa i šire – „u suosjećanju prema svijetu“. Time je Papa svima posvijestio da je „srce misijskog poslanja Crkve – molitva“.

Drugi dan proslave, 29. lipnja, okupio je na sastanku ravnateljice i nacionalne koordinatorice Papine svjetske molitvene mreže i njezina ogranka za mlade (EYM), u sjedištu Generalne kurije Družbe Isusove u Rimu. Tijekom susreta izmijenjene su ideje i projekti kako bi se učvrstila Mreža za molitvu te došla do svakog čovjeka pod nazivom „Put srca“.

Odlazak isusovaca iz Prizrena

Trojica provincijala isusovačkih provincija Austrije (Bernhard Bürgler), Njemačke (Johannes Siebner) i Hrvatske (Davor Renić) u petak 12. travnja 2019. donijeli su odluku o povlačenju isusovaca iz udruge sponzora „Asociacion Loyola Gymnasium“ (ALG) u Prizrenu. Glavna skupština sponzorske udruge prethodno je

otkazala povjerenje ravnatelju ALG-a p. Axelu Bödefeldu S.J. te ga glasovanjem većine članova razriješila službe. Mi smo im prethodno najavili da će smjena isusovca ravnatelja biti i znak nepovjerenja Družbi Isusovoj.

P. Bernhard Bürgler, koji je do jučer bio predsjednik glavnog odbora ALG-a, izjavio je: „Jako nam je žao zbog ove odluke, jer se ALG vrlo dobro razvio posljednjih godina. Nažalost, potez je bio neizbježan jer većina članova sponzorske udruge nema povjerenja u ravnatelja i ne cijeni njegov trenutačni rad. Osim toga, spomenuta skupina članova sponzorske udruge ne podržava osnovnu orijentaciju koju naš red želi za ALG. Posvetili smo se ovom projektu i ovoj zemlji znatnim osobnim i financijskim naporima. ... No, naš rad ovdje u Prizrenu nema budućnosti bez povjerenja u naše ljude. Znamo da će mnogi biti razočarani ovakvom odlukom. Također smo svjesni odgovornosti prema mnogim institucionalnim i privatnim podupirateljima i dobročiniteljima (uključujući Renovabis), zbog čega smo i morali sada poduzeti ovaj korak.“

Sponzorska udruga ALG osnovana je 2003. godine, a 2005. godine započeli su s radom gimnazija i internat. Prije šest godina osnovana je i osnovna škola ALG. Projektom „Loyola Tranzit“ ALG je u posljednje dvije godine izgradio most između učenika gimnazije i marginalizirane romske djece. Svi su ti projekti vrlo uspješni. U tijeku je projekt „Loyola-Profesionale“ kojemu je svrha školovanje mladih u strukama koje su tražene na Kosovu. Isusovci su željeli, uz interes inozemnih udruuga za radnom snagom, istaknuti i društvenu korist obrazovanja mladih za ostatak na Kosovu, no to očito nije naišlo na odobravanje. Isusovci su također tražili potrebnu slobodu da školu vode po ignacijevskim pedagoškim principima, što je opet naišlo na zapreke.

Zbog specifičnih kosovskih zakona, vjerske škole ne mogu imati pravo javnosti, a vjerska je nastava zabranjena u javnim škola-

ma pa ni ALG nije katolička, nego privatna škola s pravom javnosti. Moram ipak dodati da su ostali crkveni članovi udruge ALG, tj. Prizrensko-prištinska biskupija i Sestre sv. Pavla, iskazale punu potporu i povjerenje ravnatelju p. Bödefeldu.

Već u travnju p. Friedrich Sperringer (ASR) i sk. Lukas Kraus (GER) vratili su se u svoje provincije, a p. Axel Bödefeld (GER) započeo je *sabbaticum* u socijalnom apostolatu u Bugarskoj.

Nakon dobivenog dopuštenja p. Generala, isusovačka zajednica „Bl. Gjon Pantalia S.J.“ 1. lipnja 2019. službeno je ukinuta.

Skupština Konferencije europskih isusovačkih provincijala u Lužnici kod Zapršića

U Duhovnom centru Marijin dvor u Lužnici od 11. do 16. listopada održana je generalna skupština Konferencije isusovačkih europskih provincijala, pod vodstvom predsjednika Konferencije o. Francka Janina. Sudjelovali su viši poglavari svih europskih provincija i regija Družbe Isusove, njih 25, uz predstavnike Vrhovne uprave Isusovačkog reda iz Rima te predavače i goste – ukupno 40 sudionika.

Prvoga dana izvješće je dao predsjednik Konferencije o. Franck Janin, s naglaskom na aktivnosti brojnih zajedničkih mreža isusovačkih europskih apostolata. Konferenciju provincijala SAD-a i Kanade predstavio je njezin predsjednik o. Tim Kesicki, a izvješće o obrazovanju dala je prof. Ilse Dekker, predsjednica Europske udruge isusovačkih škola (JECSE).

Zatim je cijelo popodne posvećeno temi dijaloga „Istoka“ i „Zapada“ Europe, a glavni predavač bio je češki teolog mons. Tomasz Halik, autor čije su knjige prevedene na mnoge svjetske jezike i nositelj brojnih priznanja, među ostalima, Templetonove nagrade. Prof. Halik je pomogao boljem razumijevanju povijesnog konteksta novijeg razvoja društvene, kulturne i političke situacije europskog Istoka, s naglaskom na posljedice komunističkih diktatura, koje uvjetuju društvenu klimu zemalja do danas. Istaknuo je činjenicu da su nekadašnje komunističke elite posvuda preuzele političke, medijske, kulturne i gospodarske strukture, isključujući iz njih prave borce za demokraciju i slobodu vjere, što zapadnoeuropski politički krugovi nisu prepoznali. S druge strane, zbog „željezne zavjese“, Istok nije s jednakim intenzitetom sudjelovao u izradi, primjeni i usvajanju odluka Drugoga vatikanskog sabora, ali je pridonio iskustvom mučeničke Crkve, koja je svoju teologiju razvijala i u zatvorima.

Sljedeći dani Skupštine bili su posvećeni glavnoj temi susreta, a to je dublje razumije-

vanje Općih isusovačkih apostolskih preferencija za razdoblje od 2019. do 2029. godine, sa svrhom njihove primjene u apostolskom planu Europske konferencije isusovačkih provincijala. Podsjećamo, u ožujku 2019. papa Franjo dao je poslanje Družbi Isusovoj da u sljedećim godinama veću pozornost posveti, prvo, upućivanju suvremenika na put k Bogu, osobito po ignacijevskim duhovnim vježbama i duhovnom razlučivanju; drugo, hodu s obespravljenima i marginaliziranima prema pomirenju i pravednosti; treće, praćenju mladih na putu prema budućnosti s Bogom; četvrto, suradnji u skrbi za zajednički dom, prema načelima enciklike *Laudato si'*. Metoda rada isusovačke konferencije jest zajedničko razlučivanje, što znači da se mnogo vremena posvećuje najprije osobnoj molitvenoj refleksiji, dijeljenju u duhovnim razgovorima po malim skupinama i postupnoj sintezi na zajedničkim plenumima.

U nedjelju svi su sudionici bili u obilasku zagrebačkoga središta, napose katedrale, gdje su se imali prigodu upoznati sa svetačkim likom bl. Alojzija Stepinca, i nekadašnje isusovačke crkve svete Katarine. Zatim su slavili koncelebriranu euharistiju u crkvi Bezgrešnog Srca Marijina na Jordanovcu.

Euharistiju je predvodio hrvatski provincijal o. Dalibor Renić. U propovijedi je napose istaknuo važnost kanonizacije kardinala Johna Henryja Newmana, koja se dogodila istoga dana u Rimu, i njegove teološke i filozofske misli za život vjernika u napetosti modernog doba, napose za život redovničkog provincijala. Slijedio je obilazak kampusa isusovačkog kolegija i fakulteta, te ateljea akademskog kipara, isusovca časnog brata Zdenka Vidovića, autora veličanstvenog mozaika u spomenutoj crkvi.

U nastavku Skupštine razgovaralo se o zajedničkim centrima odgoja isusovačkog podmlatka u Europi, o brizi za stare i bolesne redovnike i o odnosu prema dobročiniteljima i prijateljima Družbe Isusove. Izvješće od djelovanju Isusovačkog centra za društvena pita-

nja u Bruxellesu (JESC) dao je njegov voditelj o. Peter Rožič, a o projektu apostolata mladeži Magis Europe izvijestio je o. Vidmantas Šimkunas.

Bio je to zahtjevan projekt za našu provinciju, s 40 sudionika i gostiju. Sudionici su bili iznimno zadovoljni organizacijom – kažu da će se ovaj skup pamtit i po mnogim dobrim stvarima i da smo visoko podignuli ljestvicu svojom gostoljubivošću i raspoloživošću.

Novosti iz Zaklade biskupa Josipa Langa

Zaklada biskupa Josipa Langa izgubila je svojega upravitelja i jednog od utemeljitelja ove humanitarne ustanove koja se brine za stare, nemoćne i siromašne osobe u Republici Hrvatskoj, patra Antuna Cveka. ZBJL osnovana je 2002. godine u Rezidenciji u Palmotićevoj. Uz karitativnu i humanitarnu brigu koju pruža starim i siromašnim osobama šaljući im mjesečnu novčanu pomoć, Zaklada uzdržava dvadesetak siromašnih i starih osoba u svome „Langovu domu“ u Maloj Gorici kod Petrinje. Patru Cveku taj je dom posebno bio na srcu, a samu zgradu je spašavao u vrijeme Domovinskog rata.

Osim brige za stare i siromašne osobe, Zaklada u posljednjih desetak godina organizira psihološko-duhovne seminare za razne kategorije vjernika: pravnike, menadžere, di-

rektore, kao i za obične laike. Na tim se seminarima redovito javljaju i registriraju novi članovi koji se obvezuju da će svojom godišnjom članarinom od 200 kn pomagati rad i projekte Zaklade. Predsjednik Zaklade (p. Mijo Nikić) potkraj svibnja i početkom lipnja 2019. godine boravio je pet dana u Torontu i deset dana u Clevelandu (SAD), gdje je za Duhove održao seminar i devetnicu za naše ljude – Hrvate koji tamo žive. U toj je prigodi od članarina i donacija prikupljeno 4.000 USD i 2000 CAD te primljeno 35 novih članova Zaklade.

I ove godine Zaklada provodi Tečaj biblijske psihoterapije i Tečaj kršćanske meditacije. Svaki mjesec održava se po jedan susret na kojemu sudionici dobiju teoretsko znanje i obave praktične vježbe (testovi i meditacije) te dobiju zadatke koje treba obavljati svaki dan kod kuće. Na svaki se tečaj javilo više od pedeset sudionika. Tečaj se održava u prostoru koji je Zaklada unajmila od grada Zagreba u Palmotićevoj ulici 32A.

Ovom prilikom zahvaljujemo svim prijateljima Zaklade koji su u prigodi smrti p. Cveka, umjesto vijenaca i cvijeća, darovali svoj prilog za potrebe siromašnih i nemoćnih osoba za koje se brine Zaklada biskup Josip Lang.
P. Mijo Nikić, SJ

3D formiranje mladih kršćana

3D formacija trogodišnji je program u Hrvatskoj za cjeloviti razvoj ljudske osobnosti. Svrha je programa formiranje mladog kr-

šćanina koje će mu ponuditi okruženje za osobni razvoj, rast vjere i odgovorno angažiranje u društvu.

Prvo D označuje duh i usmjeren je prema osobnom znanju o sebi: Tko smo mi i što možemo ponuditi drugima? Koje su naše osobne snage i slabosti? To uključuje rad u skupinama i vježbe.

Drugo D označuje dušu te nudi osnove *ignacijske duhovnosti* i povlačenja iz redovnih aktivnosti, radeći na svojem osobnom odnosu s Bogom.

Treće D označuje društvo i nudi suradnju u različitim projektima te udruženjima u kojima netko može biti učinkovit i koristan drugima.

3D formacija imala je svojeg preteču u programu Effata, koji je 2012. započeo p. Ivan Mandurić sa suradnicima, u zagrebačkom *Studentskom katoličkom akademskom centru* (SKAC) sa sjedištem u Palmotićevoj 31 uz baziliku Presvetog Srca Isusova. Program je ove godine proširen i na dva velika hrvatska grada: Osijek i Split, u organizaciji tamošnjih SKAC-ova. Za više informacija posjetite www.skac.hr.

Evo nekoliko svjedočanstava sudionika koji su završili čitav trogodišnji program:

- *Ova mi je godina donijela mnogo dobrih stvari u svakom pogledu mog života – u mojoj vezi s obitelji, drugima i s Bogom. „Vrata“ prema milosrdnom Isusu postupno su postajala sve otvorenija kada sam počeo bolje spoznavati i prihvaćati sebe i postajati zrelija osoba.*

- *Cijeli je program vrlo značajan i osjećao sam djelovanje Duha Svetoga tijekom cijele godine; svaki je dio programa poseban. Primijetio sam mnoge promjene u svom životu, pogotovo sam uspio nositi se sa svojim strahovima koji su se duboko ukorijenili u mom životu i sprječavali me da upotrijebim svoje talente i budem otvoreniji prema Isusu i drugima. Sada se osjećam oslobođenim.*

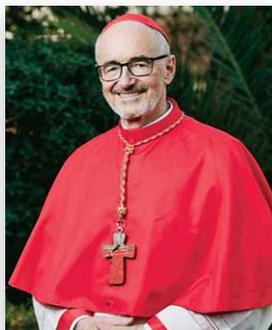
- *To je izvrstan način koji mi je pomogao u formiranju kao osobe i kršćanina te mi dao priliku da ostanem vjeran Bogu i živim stvarne vriednosti i vrline.*

- Voljeni ste i podržani. To vam pomaže da volite i podržavate druge.

Miroslav Čadek, SJ

Isusovci među novim kardinalima

Među trinaest novih kardinala koje je papa Franjo kreirao na javnom konzistoriju 5. listopada 2019. nalaze se i trojica isusovaca: Michael Czerny, Jean-Claude Hollerich i Sigitas Tamkevičius.

Michael Czerny S. J. (73 god.) rođen je u bivšoj Čehoslovačkoj, a ušao je u Družbu Isusovu u Kanadi 1963. godine. U Torontu je 1979. osnovao Isusovački centar za vjeru i pravdu, a

1989. Premješten je u San Salvador kao prorektor isusovačkog sveučilišta. Zatim je vodio Afričku isusovačku mrežu za borbu protiv AIDS-a (AJAN) i predavao na katoličkom He-

kima Collegeu u Nairobiju (Kenija). Papa Benedikt XVI. imenovao ga je 2009. godine savjetnikom Papinskog vijeća za pravdu i mir, a papa podtajnikom za migrante i izbjeglice Dikasterija Svete Stolice za promicanje cjelovitoga ljudskog razvoja. Budući da je kardinalom imenovan kao svećenik, večer uoči konzistorija papa Franjo zaredio ga je za biskupa. U Zagrebu je gostovao u lipnju 2018. godine na konferenciji pod nazivom „Izbjeglice – perspektive i politike”, a u povodu 25 godina djelovanja JRS-a – Isusovačke službe za izbjeglice u Republici Hrvatskoj.

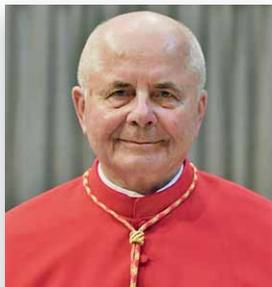

Jean-Claude Hollerich S. J. (61 god.) nadbiskup je Luksemburga, predsjednik Vijeća biskupskih konferencija Europske unije. Nakon obrazovanja u rodnom Luksemburgu i na

Papinskom sveučilištu Gregorijani, stupio je u Družbu Isusovu 1981. godine. Od 1985. djelovao je kao misionar u Japanu, gdje studira japanski jezik i kulturu. U Europu se vratio na

studij njemačkog jezika i književnosti na sveučilištu Ludwig Maximilian u Münchenu te na doktorat iz europskih studija u Bonnu, koji je postigao 2001. godine. U Japanu je bio profesor njemačkih, francuskih i europskih studija te prorektor za opća i studentska pitanja isusovačkog Sveučilišta Sophia u Tokiju (1994. – 2011.). Papa Benedikt XVI. imenovao ga je nadbiskupom Luksemburga 2011. godine.

Sigitas Tamkevičius S. J. (81 god.) umirovljeni je nadbiskup Kaunasa (Litva), a bio je jedan od vodećih boraca za slobodu vjere i slobodu Litve tijekom sovjetske okupacije. Nakon srednje škole, ušao je 1955. u biskupijsko sjemenište u Kaunasu. Za svećenika je zaređen 1962. Služio je kao župnik u različitim mjestima. Godine 1968. stupio je u tajnosti u Družbu Isusovu, jer je u Sovjetskom Savezu Isusovački red bio zabranjen. Bio je jedan od pokretača peticije protiv sovjetske diskriminacije Katoličke Crkve. Godine 1988. osuđen je na deset godina zatvora i progonstva u radnim logorima u Sibiru, gdje je ostao do pada komunizma u SSSR-u. Najprije je postao pomoćni biskup (1991.), a zatim i nadbiskup Kaunasa (1996.). U više mandata bio je predsjednik Litavske biskupske konferencije.

Isusovački vrhovni poglavar p. Arturo Sosa imenovanje ove trojice subrača nazvao je znakovitim. Mons. Czerny predočuje skrb Crkve za izbjeglice i migrante. Imenovanje mons. Hollericha izraz je Papine brige za Europu i njezino jedinstvo. Imenovanje mons. Tamkevičiusa još je jedno Papino priznanje progonjenoj i mučeničkoj Crkvi koja je trpjela – i još trpi – nasilje komunizma i drugih totalitarizama.

Isusovački vrhovni poglavar p. Arturo Sosa imenovanje ove trojice subrača nazvao je znakovitim. Mons. Czerny predočuje skrb Crkve za izbjeglice i migrante. Imenovanje mons. Hollericha izraz je Papine brige za Europu i njezino jedinstvo. Imenovanje mons. Tamkevičiusa još je jedno Papino priznanje progonjenoj i mučeničkoj Crkvi koja je trpjela – i još trpi – nasilje komunizma i drugih totalitarizama.

Od trenutačnih 225 članova kardinalskog zbora, 128 mogu birati novoga papu (tj. mladi su od 80 godina). Sedmorica kardinala su isu-

sovcu, od čega četvorica izbornici (Pedro Ricardo Barreto Jimeno, Luis Francisco Ladaria Ferrer, Jean-Claude Hollerich i Michael Czerny) i trojica neizbornici (Julius Riyadi Darmaatmadja, Albert Vanhoye, Sigitas Tamkevičius). Isusovci na svečanim zavjetima profesu obećaju da neće prihvaćati crkvene časti, osim ako to Sveti Otac od njih ne zahtijeva.

Novi novaci D.I. u Europi

Iz Brisela nam javljaju da je ove jeseni u europske provincije D.I. stupio 51 novak. Zajedno s 31 novakom u 2. godini, europska Družba trenutno ima 82 novaka. Novaci tijekom dvije godine uče stvarati zajednicu subrača koji rastu u molitvenom životu, poznavanju Družbe, apostolatu i osobnom sazrijevanju. Najvažniji period su 30-dnevne duhovne vježbe.

■ ZANIMLJIVOST ■

Spomen na isusovačke pučke misije 1896. u Grablju na Hvaru

Grablje je malo mjesto-selo na otoku Hvaru, udaljeno od grada Hvara sedam kilometara, smješteno na visini od oko 300 m. Ima dugu i zanimljivu povijest. Tamošnja prostrana crkva smatra se najljepšom na otoku zbog krasnih freski kojima je ukrašena. Kada ulazite u Grablje, pozdravlja vas ploča s ovim natpisom: „Ruralna cjelina Velo Grablje zaštićeno je kulturno dobro Republike Hrvatske.“ Sada u Grablju stalno živi samo petnaestak osoba, jer su se svi ostali preselili u Hvar, gdje su si izgradili kuće i našli zaposlenje. Ali nedjeljom svi Grabljani dolaze u svoju župnu crkvu na sv. misu! Unatoč malom broju stalnih župljana koji žive u samom Grablju, ono je još uvijek župa i ima svoga župnika, koji također stanuje u Hvaru, ali nedjeljom dolazi u Grablje služiti sv. misu za svoje župljane. Grablje ima mnogo povijesnih zanimljivosti, ali imaju jednu originalnost za koju bih rekao da je jedinstvena u Hrvatskoj, a možda i u svijetu.

Potkraj kolovoza 1896. g., dakle prije 123 godine, Grablje su pohodili isusovci iz Splita i održali su ondje pučke misije. Te su se misije toliko dojmile župljana da su Grabljani odlučili ostaviti za budućnost trajan zahvalni spomen na taj veliki duhovni događaj. Na kraju sela, na uzvisini podignuli su visoki kameni križ od nekoliko metara i pri dnu su stavili natpis: SVETO POSLANJE ISUSOVACA, 30. 8. 1896. Ovakve spomen-križeve na pučke misije češće susrećemo po našim crkvama, ali oni su redovito od drveta i unutar crkvenoga prostora. Ovaj je pak križ od kamena i postavljen izvan crkve na uzvišeno i vidno mjesto, odakle je vidljiv sa svih strana. Uz oltar su postavljene i klupe, dobro učvršćene, koje su trajno ondje pa je to prava mala crkva na otvorenom. Međutim, osim ovoga trajnog materijalnog spomena na ove pučke misije, Grabljani su dodali i godišnju komemoraciju ovoga isusovačkog pastoralnog pohoda njihovu mjestu: svake posljednje nedjelje u mjesecu kolovožu župna sv. misa iz crkve premješta se i služi kod toga križa na kamenom oltaru koji je podignut uz križ!

Recimo za kraj i to da je uz Grablje vezan spomen i na našega bl. Ivana Merza koji je u rujnu 1927. posjetio ovo mjesto i u njemu orlovsko društvo za vrijeme svoga boravka u Hvaru; prije nekoliko godina Grabljani su i taj njegov posjet obilježili spomen-pločom koja je postavljena na vanjskom zidu crkve.

Recimo za kraj i to da je uz Grablje vezan spomen i na našega bl. Ivana Merza koji je u rujnu 1927. posjetio ovo mjesto i u njemu orlovsko društvo za vrijeme svoga boravka u Hvaru; prije nekoliko godina Grabljani su i taj njegov posjet obilježili spomen-pločom koja je postavljena na vanjskom zidu crkve.

P. Božidar Nagy, SJ

■ NAŠI POKOJNICI ■

P. FRANJO PŠENIČNJAK, SJ (1938. – 2018.)

U subotu 15. prosinca 2018. u 81. godini života, 64. godini redovništva u Družbi Isusovoj i 52. godini svećeništva u Zagrebu je preminuo je p. Franjo Pšeničnjak.

P. Franjo Pšeničnjak rođen je 19. listopada 1938., u mjestu Hrebine, župa Pušća, u Hrvatskom zagorju, od oca Imbre i majke Jelice rođ. Hadrović. Imao je još brata Josipa i sestru Katarinu. Jako je volio svoj rodni kraj, a rodbina i župljani voljeli su njega, u što sam se osobno uvjerio na prelijepom slavlju zlatne mise prije dvije godine. Rodni je kraj rano napustio. Naime, već s 11 godina započeo je gimnaziju u dječaćkom sjemeništu u Zagrebu na Šalati. Klicu zvanja pobudio je u tom bistrom dječaku tadašnji kapelan vlč. Stjepan Petrović. Promatrajući primjer svećeništva i način života svojih odgojitelja u sjemeništu, odlučio je postati isusovac te je stupio u novicijat u Zagrebu 30. srpnja 1955., kao 16-godišnjak. Nakon dvogodišnjeg vojnog roka u Srbiji, započeo je filozofsko-teološki studij na Jordanovcu. Za prezbitera ga je zaređio pomoćni zagrebački biskup Josip Lach 29. lipnja 1967. u zagrebačkoj katedrali. Nastavio je postdiplomski studij iz dogmatske teologije u Rimu i postigao doktorat 1974. na Papinskom sveučilištu Gregoriana.

U Družbi Isusovoj i lokalnoj Crkvi obavljao je različite odgovorne službe. Kratko je bio odgojitelj u sjemeništu u Dubrovniku, a nakon studija u Rimu predavao je teologiju najprije na Vrhbosanskoj bogosloviji u Sarajevu, pa na Teološkom studiju FTI-ja i Odjelu za kršćanski nazor u Zagrebu. Bio je rektor isusovačkog kolegija na Jordanovcu, predstojnik FTI-ja, dugogodišnji član Vijeća za kler Biskupske konferencije, ravnatelj Odjela za permanentno obrazovanje redovnica, urednik časopisa „Obnovljeni život“, rektor isusovačkog sjemeništa na Fratrovcu u Zagrebu, učitelj novaka u novicijatu u Splitu.

Godine 1993. generalni ga je poglavar Družbe Isusove imenovao provincijalom Hrvatske pokrajine Družbe Isusove. Uspješno je obavljao tu službu šest godina, u teškom vremenu rata i izazova obnove u slobodnoj demokratskoj Hrvatskoj. Imao je čast blagosloviti novoizgrađenu i toliko željenu kolegijsku i župnu crkvu na Jordanovcu, a za njegova mandata izgrađene su zgrade Fakulteta i Knjižnice na jordanovačkom kampusu te je osnovana Isusovačka klasična gimnazija u Osijeku. Nakon provincijalske službe, deset godina je bio urednik „Glasnika Srca Isusova i Marijina“. Zatim je tri godine djelovao u Domu duhovnih vježbi u Opatiji, a od 2012. kao ispovjednik u isusovačkoj rezidenciji i novicijatu u Splitu. Godine 2018. preselio se zbog bolesti u isusovačku kuću za stare i ne-moćne na Fratrovcu, gdje ga je zatekla smrt.

Č. BR. STANKO ŠAGI, SJ (1930. – 2019.)

Dana 20. veljače 2019. u Zagrebu je na Fratrovcu preminuo br. Stanko Šagi, S.J. u 89. godini života i 65. godini redovništva u Družbi Isusovoj.

Brat Stanko Šagi rođen je 17. rujna 1930. kao drugo od petero djece Josipa i Marije Šagi u Brodarovcu, u Župi Maruševac. Njegov mlađi brat Janko svećenik je u Družbi Isusovoj. Stanko je najprije izučavao postolarski obrt. U vrijeme kad je Janko započeo školovanje u Dječjačkom sjemeništu na Šalati, Stanko je počeo raditi u tom sjemeništu pomažući isusovačkoj časnoj braći u poslovima održavanja kuće. Ondje je odlučio i on postati časni brat te je 24. ožujka 1954. započeo novicijat u Zagrebu. Nakon prvih zavjeta, br. Stanko nastavio je službu u zajednici na Fratrovcu kao pomoćnik ekonoma. Zatim

je 1959. premješten na župu Bukevje, koju su tada bili preuzeli isusovci, a nakon tri godine u Sjemenište na Šalatu. Na Veliku Gospu 1965. godine položio je zadnje zavjete i iste godine započeo službu pomoćnika ekonoma u zajednici u Opatiji, gdje je ostao punih 19 godina kao nabavljač za dom duhovnih vježbi i sakristan. Godine 1984. premješten je u kolegij na Jordanovcu i ondje radio kao nabavljač i rušničar do 2015. godine. Posljednjih nekoliko godina proveo je u isusovačkom domu za stare i nemoćne na Fratrovcu, gdje je molio i prikazivao žrtve za Crkvu i Družbu. Njegovao je osobitu pobožnost prema blaženom Alojziju Stepincu, čiji je primjer svetosti tih, teških 50-ih godina prošlog stoljeća u njemu pobudio duhovno zvanje.

Zemaljski život br. Stanka bio je obilježen napornim radom za Crkvu i Družbu. Sve je službe obavljao s velikim marom i odgovornošću. Posljednjih godina morao se pak nositi s kušnjom bolesti i staračkih tegoba.

P. JAKOV JURENDIĆ, SJ (1948. – 2019.)

Dana 12. svibnja 2019. u Kliničkom centru Crne Gore u Podgorici od posljedica nesretnog slučaja, eksplozije plina u kuhinji redovničke kuće u kojoj je stanovao, okrijepljen svetim sakramentima preminuo je p. Jakov Jurendić, SJ u 71. godini života i 51. godini redovništva. Sprovod o. Jakova Jurendića održan je u utorak 14. svibnja 2019. na groblju sv. Ivana u Bogišćima.

O. Jakov Jurendić rođen je 13. rujna 1948. u Pečniku (BIH), u bosanskoj Posavini, u vjerničkoj obitelji oca Alojzija i majke Ane, uz braću Ivu i Marka te sestre Mariju, Stanu i Tereziju. Kao dječak je poželio biti svećenik te je nastavio školovanje u malom sjemeništu u Dubrovniku, a zatim stupio u Isusovački red. Nakon studija filozofije, praktikuma u Među-biskupijskom sjemeništu u Zagrebu te studija teologije, za svećenika ga je zaredio kardinal Franjo Kuharić u Zagrebu 1980. godine. Nakon ređenja, studirao je teologiju u Parizu i psihologiju u Rimu. Kao što je uobičajeno za isusovce, tijekom života djelovao je u različitim

2020

mjestima: u Osijeku, Savskom Nartu, Sarajevu i Beogradu, a značajno je vrijeme bio vojni kapelan Prve gardijske brigade „Tigrovi“ u Zagrebu, gotovo deset godina, 1999. – 2008. Posljednjih nekoliko godina proveo je u Boki kotorskoj, gdje je pomagao na župama Bogišići i Krašići i gdje je, konačno, kalež svoje životne i svećeničke žrtve morao ispiti do kraja.

Pater Jakov je od početka svojega svećeničkog zvanja imao veliku želju i potrebu da pomaže ljudima. Svećeništvo je shvaćao kao

pomaganje. Rado je ljude primao na razgovor, a osobito je bilo zapaženo njegovo psihološko savjetovanje u radu s umirovljenim braniteljima kojima je bila potrebna duhovna i stručna pomoć. Mnogi od njih javno ističu da su mu zahvalni za život. Mnogima je pomogao u kritičnim situacijama, ne misleći na sebe. Željeli bismo danas, gledajući ovako unatrag, da je bio otvoreniji za pomoć subraće u njegovim osobnim problemima i teškoćama života, kojih nije nedostajalo.

P. STJEPAN KOREN, SJ (1927. – 2019.)

Pokojni pater Stjepan Koren potječe s pitomih i plodnih zagorskih brežuljaka mjesta Ključ. Ali njegov karakter, pa i izgled, napose kad ste vidjeli njegove radničke ruke, podsjećaju me više

na one niske kvrgave boriće koji rastu na kamenitim liticama planina i postojano godinama odolijevaju navalama vjetrova. *Nomen est omen.* Kao što su ta žilava stabla ukorijenjena u čvrstoj stijeni, tako je p. Koren rastao i radio, često u teškim uvjetima, ukorijenjen u Krista.

Stjepan Koren rodio se 6. studenoga 1927. u pobožnoj i marljivoj obitelji oca Lovre i majke Eve, uz još tri brata (Josipa, Ivana i Franju) i sestru Mariju, u Ključu kod Novog Marofa. Nije pohađao malo sjemenište, nego je bio učenik najprije Realne gimnazije u Varaždinu, a zatim Klasične državne gimnazije u Zagrebu. Kao gimnazijalac bio je član Križarske organizacije, a duhovnost bl. Ivana Merza pomogla mu je – svjedoči osobno – da prepozna u sebi zvanje za Družbu Isusovu. Kao đak, u poslijeratnim godinama nasilne ateizacije, bio je među onima koji se nisu ustručavali javno svjedočiti za katoličku vjeru, a želio je

tako nastaviti kao svećenik. Završivši gimnaziju, 9. rujna 1948. stupio je u isusovački novicijat u Zagrebu. Nakon vojnog roka i studija, za svećenika ga je u Zagrebu zaređio biskup Josip Lach 27. srpnja 1958.

Ubrzo je 1960. postao župnik u Veprincu nad Opatijom. Tamo je zatekao zapuštenu župnu crkvu i kapele te ih obnovio. Tu se otkrio njegov pastoralni talent i poglavari su počeli djelovati kao po špranci: gdje je bila potrebna ozbiljna duhovna i materijalna obnova, slali su Korena. Na otoku Gospe od Milosti u Boki kotorskoj, u Borovici u Bosni, u Splitu – svagdje je poduzimao materijalnu obnovu, ali istodobno organizirao pučke misije, kateheze, duhovne vježbe za mlade. Župljani ga i danas spominju kao primjer izvanredno kreposnog i marljivog svećenika.

Godine 1988. imenovan je ministrom i ekonomom isusovačkog Kolegija na Jordanovcu u Zagrebu. Ondje je trebalo preurediti zgradu za početak djelovanja Filozofskog fakulteta. Poglavarom i rektorom crkve sv. Ignacija u Dubrovniku imenovan je 1995., kad je – pogađate – trebalo sve obnoviti nakon ratnih razaranja. Svi su se čudili koliko taj čovjek malena rasta ima fizičke snage kad zajedno s radnicima nosi vreće cementa, i koliko ima ustrajnosti da započete poslove privede kraju. I najzadrtija birokracija morala je popustiti pred njegovom

upornošću kad se pojavljivao sa svakim dokumentom koji su zatražili, makar bio iskopan u stoljetnim arhivima. I subraća su znala da svoje planove ne mijenja lako pa je na to valjalo računati u zajedničkom životu.

Mirne staračke dane provodio je najprije u domu duhovnih vježbi u Opatiji, a zatim u isu-

sovačkom domu za stare i bolesne na Fratrovcu, gdje se polako i skromno, u dubokoj vjeri predavao Gospodinu sasvim u ruke. Preminuo je 15. svibnja 2019. okružen subračom na Fratrovcu, u 92. godini života, 71. godini redovništva i 61. godini svećeništva, u vjeri i nadi uskrsnuća.

P. ANTUN CVEK, SJ (1934. – 2019.)

P. Antun Cvek preminuo je 28. svibnja 2019. u jutarnjim satima, u Specijalnoj bolnici za plućne bolesti u Zagrebu, okrijepljen svetim sakramentima, u 86. godini života, 52. godini redovništva i 45. godini svećeništva.

P. Cvek rođen je na lijepim obroncima Medvednice, u zagrebačkom Bizeku, 10. veljače 1934., u obitelji oca Stjepana, majke Katarine, i sestre Katice. Nakon osnovne škole u Vrapču, upisuje Školu učenika u privredi, gdje izučava zanat za autolimara. Nankadno, kad je već bio zaposlenik Zagrebačkog električnog tramvaja (ZET), upisuje i završava srednju ekonomsku školu. Priznaje da se tih godina udaljuje od vjere, ali Bog se nije udaljio od njega. Nakon jednoga intenzivnog doživljaja Kristove prisutnosti, otkriva da je Krist smisao života i da je njegovo zvanje duhovno služenje u redovničkom i svećeničkom životu. Stoga 1967., u 33. godini života, stupa u novicijat Družbe Isusove, pomalo začuđen da su ga uopće primili, a zatim studira filozofiju i teologiju na Jordancu, a 1974. godine zaređen je za svećenika po rukama nadbiskupa Franje Kuharića u zagrebačkoj katedrali.

Noseći pomoć siromasima kao isusovački bogoslov, bio je duboko potresen nevoljom tih malih, nevidljivih ljudi. Znao je da se tu nešto mora učiniti i karitativni je rad postao

njegovo zvanje u zvanju koje će slijediti do kraja života. Godine 1968. s ostalim bogoslovima osniva grupu za posjete starima, bolesnima i napuštenim osobama. Kao kapelan pri bazilici Srca Isusova u Zagrebu od 1975. preko župnog Caritasa u tu djelatnost uključuje i župljane. Uskoro osniva i Zajednicu kršćanske ljubavi kao duhovnu i molitvenu potporu radu na terenu. Godine 1990. iz tog apostolata rađa se Katolička udruga „Kap dobrote“ za pomoć najpotrebitijima, koju osniva zajedno sa svojim suradnicima. Godine 2002. suutemeljitelj je Zaklade biskupa Josipa Langa.

Brižno je pazio da te udruge ne postanu apstraktne institucije koje će samo prosljeđivati pomoć. Pod geslom „Čovjeku je najpotrebniji čovjek“ osobno je pohodio stare i siromašne osobe, često na biciklu, po kojemu je postao prepoznatljiv. Pri tome je znao izvrsno povezati praktičnu pomoć potrebitima i duhovno svećeničko služenje.

S jedne strane, budući da je sam bio radnik, razumio je praktične potrebe ljudi, pa kaže: „Ljude s kojima provodim vrijeme najviše ljuti nepravda, najviše ih muče materijalni problemi, a najviše se boje samoće.“ Nosio je hranu, ogrjev, toplu riječ, a usput je obavljao sitne popravke.

S druge strane, uz materijalnu pomoć, nosio je siromasima Krista po sakramentima pomirenja i euharistije, što je smatrao svojim najdragocjenijim doprinosom. Osobito je širio posvetu Srcu Isusovu i pobožnost križnoga puta. On je bio prije svega svećenik i tu nije moglo biti zabune.

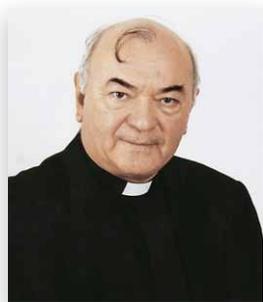
Sebe je shvaćao kao svećenika-radnika. Nije bućio, ali je bio prorok koji se radovao pro-ročkom stavu i proročkim znakovima pape Franje: „Siguran sam da će Franjo napraviti istinski zaokret te će Crkvu približiti malom čovjeku. Nadam se da će ljudi opet steći veće povjerenje u Crkvu jer ona do sada nije bila blizu malom čovjeku u tolikoj mjeri koliko je to bilo potrebno.“ Da, nazivamo ga „dobrim duhom Zagreba“ zbog njegove nezamjetljive prisutnosti, ali njegove poruke i riječima i djelima žele radikalno promijeniti Crkvu i svijet, baš po uzoru na Isusa Krista. U njegovu načinu evangelizacije nema prostora za šminku i zato mu ljudi bezrezervno vjeruju. Jer, kao što reče teolog Von Balthasar, „Samo je ljubav vjerodostojna.“

P. Cvek je najveći dio redovničkog života proveo kao član isusovačke zajednice u Palmotičevoj ulici, a posljednje godine kao član zajednice na Fratrovcu u Zagrebu. Poglavari su prepoznali dar Božji koji je primio za služenje siromasima pa su mu povjeroili taj apostolat sve dok

su mu to snage dopuštale. Silno je volio Družbu Isusovu i to ga je držalo kad su njegova skladišta i šupe u samostanskom dvorištu postajale kamen spoticanja, ili pak kad je zbog slabljenja snaga morao upravljanje prepuštati mladima. No braća su ga voljela i cijenila. Znao se domišljato šaliti, bistro argumentirati, a njegova pi-sma čitala su se kao uzbudljive reportaže.

Svoj rad i duhovnost p. Cvek je predstavio u četirima knjigama: „Socijalni križni put“, „Iz dnevnika otpisanih“, „Živim, a ne postojim“, „Sjeti me se“. Dobitnik je brojnih nagrada te priznanja, od kojih treba izdvojiti „Nagradu Grada Zagreba“ (2003. i 2012.), priznanje „Reda Danice Hrvatske“ (2005.), godišnju nagradu Udruge za promicanje hrabrosti, humanosti i poštenja „Ponos Hrvatske“ (2008.), nagradu Republike Hrvatske za životno djelo u području humanitarnog rada (2012.), godišnju nagradu Crvenog križa „Milosrdni Samaritanac“ (2013). HRT je o njemu 2001. snimio često emitiran dokumentarni film.

P. VLADIMIR HORVAT, SJ (1935. – 2019.)

U subotu 14. rujna 2019., okrijepljen svetim sakramentima, blago je u Gospodinu preminuo profesor, jezikoslovac, književnik i povjesničar, isusovac o. Vladimir Horvat, u 85. godini života,

68. godini redovništva i 56. godini svećeništva u Družbi Isusovoj.

Sprovod dragoga pokojnika bio je u utorak 17. rujna u 14:10 sati na gradskom groblju Mirogoju u Zagrebu. Misa zadušnica služila se u bazilici Srca Isusova nakon sprovoda, tj. u 16 sati.

Isusovac Vladimir Horvat rođen je 21. ožujka 1935. u međimurskoj Donjoj Dubravi,

gdje mu je otac bio crkveni orguljaš i hrvatski domoljub, pa su mađarski fašisti 1941. g. prognali obitelj preko Drave u Koprivnicu. Oca su mu ondje ubili hrvatski komunisti 1945. godine, kad je dječak Vlado imao deset godina. Vlado je izabrao svećenički poziv te je 1946. stupio u sjemenište na Šalati, a u isusovački novicijat ušao 1952. godine. Studirao je filozofiju i teologiju te je zaređen za svećenika u Zagrebu 1964. godine.

Službovao je u župi sv. Petra u Beogradu, gdje je i studirao na Filološkom fakultetu. Od 1966. do 1968. u Sarajevu je bio kateheta studenata, a potom u Zagrebu predavač hrvatskog jezika i kateheta studenata. Godine 1973. otišao je u Dubrovnik, gdje je djelovao kao profesor. Istodobno je magistrirao na poetici A. G. Matoša. Od 1975. vodio je Hrvatsku katoličku misiju u Parizu, gdje je na Sve-

učilištu Sorboni pomogao osnutak Hrvatskih studija. Godine 1981. objavio je na francuskom jeziku utjecajnu knjigu „Kardinal Stepinac – mučenik za ljudska prava“, pod pseudonimom M. Landercy. Knjiga je objavljena i na hrvatskom jeziku 1989. godine. Također je objavio knjigu „Crkva u Hrvatskom narodnom preporodu“. Zajedno s o. V. Lasićem OP, vodio je sprovod Bruni Bušiću.

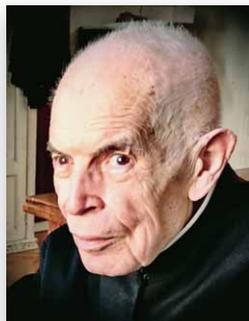
Nakon što mu je komunistički režim pri povratku u domovinu 1985. oduzeo putovnicu, nije se mogao vratiti u Pariz, nego je od 1986. ponovno radio u Beogradu, gdje je vodio Župu sv. Petra i organizirao ekumenske tribine. Ondje je objavio izdanje „Načela jezuita“ (poslije objavljeno pod naslovom „Načela duhovnosti“), za koje je predgovor napisao budući srbijanski premijer Zoran Đinđić. Slavna je epizoda njegova nastupa u Beogradu 1987. na simpoziju u povodu dvaju stoljeća Vuka Karadžića („Dva veka Vuka“), kad je pred svima dokazao da je Karadžić dobar dio svoga rječnika preuzeo od isusovačkih leksikografa Kašića, Mikalje, Habelića, Della Belle i Jambrešića („Dva veka pre Vuka“). Uvjerljivo je zastupao stajalište kako hrvatskomu jezikoslovlju na početku ne stoji Vuk Karadžić, pa ni hrvatski preporoditelj Ljudevit Gaj, nego prije svih isusovac Bartol Kašić.

U Zagrebu je 1996. g. obranio doktorat „Bartol Kašić – otac hrvatskoga jezikoslovlja“,

a na njegov je prijedlog Hrvatski sabor 1999. proglasio „Godinu Bartola Kašića“. Priredio je za tisak „Hrvatsko-talijanski rječnik“ (1990.), što ga je atribuirao Kašiću, a 1993. izdaje s pogovorom Kašićev „Ritual rimski“ iz 1640. Godine 1999. priređuje djelo „Bartol Kašić“ prema Autobiografiji (1575. – 1625.) i građi (1625. – 1650.). Od 1992. do umirovljenja predaje na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu (danas Fakultet filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu) i na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu. Bio je i ravnatelj Hrvatskog povijesnog instituta u Beču. Nakon preseljenja u isusovački dom na Fratrovcu, nastavio je znanstveno raditi, sve do posljednjeg odlaska u bolnicu. Zadnjih godina bavio se napose istraživanjem suvremene hrvatske povijesti, osobito zločinima komunističkog režima.

Uz sav znanstveni rad, nikad nije zanemario osjećaj za pastoralni rad s vjernicima te je imao veliko razumijevanje za njihova pitanja i probleme. „Riječ je o isusovcu koji je svojim pastoralnim, pedagoškim i znanstvenim djelovanjem ostavio trajan i svijetao trag ne samo unutar Crkve u Hrvatâ nego i u široj kulturi hrvatskog naroda“ (M. Letica). O. Vladimir Horvat preminuo je 14. rujna 2019. oko 2 sata u noći u bolnici „Fran Mihaljević“ u Zagrebu, gdje se liječio od plućnih komplikacija.

Č. BR. IVAN KOLAREVIĆ, SJ 1929. - 2019.

Na Fratrovcu u Zagrebu u četvrtak 7. studenog u 91. g. života i 61. g. u Družbi Isusovoj preminuo je č. br. Ivan Kolarević. Rodio se u Đakovu 6. ožujka 1929., izučio krojački zanat i 1959. g. stupio u novicijat Družbe Isusove. Prigodom 90. godišnjice života dao je intervju za ovaj *Ignacijev put* pa tu možete pročitati sve bitno o njegovom životnom putovanju.

■ VIJESTI IZ OPĆE DRUŽBE ■

Razgovor pape Franje s isusovcima u Rumunjskoj

Apostolsko putovanje pape Franje po Rumunjskoj trajalo je od 31. svibnja do 2. lipnja 2019. Na kraju prvog dana na povratku u Nuncijaturu, dočekali su Papu dvadesetdvojica isusovaca koji djeluju u zemlji. U opuštеноj atmosferi odgovarao je na njihova pitanja. Skupinu je predstavio p. Gianfranco Matarazzo, provincijal euromediteranske provincije isusovaca (Italija, Malta, Rumunjska i Albanija). Papi su predstavili prioritete apostolskog rada u provinciji i projekt akademskog i kulturnog umrežavanja. Isusovci u Rumunjskoj bave se duhovnim vodstvom i duh. vježbama, rade s mladima i na župama. Aktualan je i socijalni apostolat u suradnji s Isusovačkom službom za izbjeglice (JRS) u udrugom za Rome.

Na početku Papa se obratio prisutnima: „Postavite bilo kakva pitanja!“

P. Marius Talos: „Osim uvažavanja, mi isusovci ponekad primamo mnogo kritika. Kako bismo se trebali ponašati u teškim vremenima? Kako služiti svima u nemirnim vremenima?“

Papa: Kako postupiti? Nužno je strpljenje, ili onaj *hypomeno* - ostati vjeran, tj. nositi težinu događaja i životnih okolnosti. Morate nositi teret života i njegove napetosti na svojim ramenima. Znamo da moramo nastaviti i s *parresia* - s hrabrošću. Objе znače puno. Međutim, ima trenutaka kada ne možete ići predaleko i tada morate biti strpljivi i krotki. Tako je činio Peter Faber, čovjek dijaloga, slušanja, bliskosti, putovanja.

Danas je vrijeme više za Fabera nego za Kanizija, koji je bio čovjek rasprava. U vremenima kritika i napetosti moramo činiti kako je činio Faber, uz pomoć anđela: molio je svog anđela da se obrati anđelima drugih kako bi s njihovom pomoću mogli učiniti ono

što sami ne možemo. A tada ti stvarno treba blizina, krotka blizina. Prije svega moramo biti bliski s Gospodinom, s molitvom, s vremenom provedenim ispred tabernakula. Zatim bliskost s Božjim narodom u svakodnevnom životu s djelima ljubavi za liječenje rana.

Crkvu smatram poljskom bolnicom. Crkva je tako ranjena, i danas je tako ranjena zbog napetosti u njoj. Krotkost, potrebna je krotkost! A potrebno je mnogo hrabrosti da budete krotki! Ali morate ići naprijed, s blagošću. Nije vrijeme za uvjeravanje, za raspravu. Ako netko ima iskrenu sumnju, da, može se razgovarati, razjasniti. Ali ne reagirajte na napade.

Jednom davno, u Argentini sam objavio knjižicu u kojoj sam predstavio pisma oca generala Riccija u vrijeme progona i patnje Družbe. Zove se *Pisma nevolja*. Isusovci iz La Civiltà Cattolica počeli su ih proučavati, uzimajući u obzir i pisma koja sam napisao čileanskim i američkim episkopatima. Objavili su svezak sa studijama i komentarima. Napravili su stvarno dobar posao. Ako pročitate tu knjigu, vidjet ćete da ona govori ono što treba učiniti u trenucima nevolja u svjetlu tradicije Družbe.

Što je Isus činio u trenutku nevolje i srdžbe? Nije se svađao s farizejima i saduceji-

ma kao što je činio prije kad su pokušali postaviti zamke. Šutio je. Nema razgovora u trenutku žestokog bijesa. Kada se dogodi progon, preostaje nam živjeti svjedočenje i blizinu bliskosti, u molitvi, u ljubavi i dobroti. Prihvatanje križa. (...)

p. Mihály Orbán: *“Na ovom području imamo župu s Nijemcima, rumunjskim Mađarima i s grkokatolicima. Želim razgovarati s vama o problemu koji se odnosi na obitelj: ništavost brakova. Teško je upravljati procesima ništavnosti. Nikad nećete doći do kraja. Znam da ste o tome govorili talijanskim biskupima, ali što se može učiniti? Čini mi se da mnogi ljudi ne mogu doći do kraja procesa. Sudovi ne rade.*

Papa: Da. O tome je govorio i papa Benedikt. Tri puta, koliko se sjećam. Postoje brakovi koji su ništavni zbog nedostatka vjere. Onda možda brak nije ništavan, ali se ne razvija dobro zbog psihološke nezrelosti. U nekim slučajevima, brak je valjan, ali ponekad je bolje da se razdvoje radi djece. Uvijek smo u opasnosti da padnemo u kazuistiku.

Kad je započela sinoda o obitelji, neki su rekli: “Vidite, Papa poziva sinodu kako bi dijelio pričest razvedenima.” I to još i danas govore! U stvarnosti, sinoda je napravila korak na putu u bračnom moralu, prelazeći iz kazuistike dekadentne skolastike u pravi moral sv. Tome Akvinskog. Točka u kojoj *Amoris Laetitia* govori o integraciji razvedenih, kojima se eventualno otvara mogućnosti sakramenata, razvijena je prema najkласičnijem i najispravnijem moralu sv. Tome, ne u dekadentnu kazuistiku „ovaj može ili ovaj ne može“.

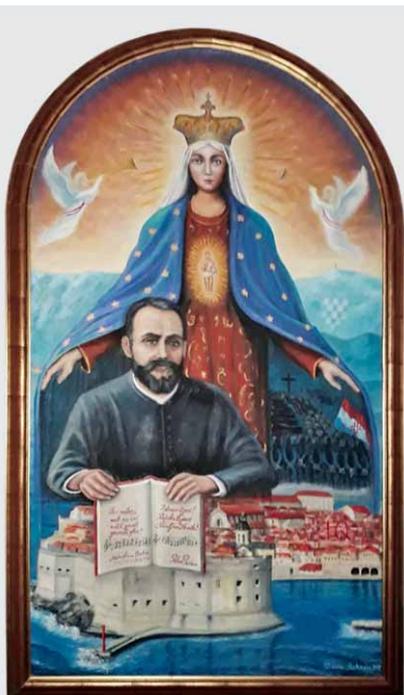
Ali moramo se maknuti od kazuistike koja nas vara u bračnim stvarima. Bilo bi lakše ponekad reći “možete ili ne možete” ili čak “nastavite, nema problema.” Ne. Nužno je da parove pratimo. Imamo dobrih iskustava. Ovo je veoma važno. Ali biskupijski su sudovi potrebni, a ja sam tražio kratak proces. Znam da neke stvari ne funkcioniraju. A biskupijskih je sudova premalo. Gospodine, pomози nam!

P. Vasile Tofane: *“Grkokatolička crkva odigrala je vrlo važnu ulogu u našoj zemlji. Neki, međutim, kažu da je ova Crkva ispunila svoju povijesnu ulogu i da bi vjernici trebali izabrati da uđu u latinsku ili pravoslavnu crkvu. Ali sutra ćete učiniti blaženim sedam mučenih biskupa. Zbog toga shvaćam da ova Crkva ima budućnost. Što vi mislite?*

Papa: Moj je stav onaj koji je imao sveti Ivan Pavao II. Crkva diše s dva pluća. I istočna strana pluća može biti pravoslavna ili katolička. Status quo se mora održavati. Postoji čitava kultura i pastoralni život koji se moraju sačuvati. Ali unijatizam danas više nije put. Zapravo, rekao bih da danas nije dopušteno. Danas se, međutim, mora poštivati situacija da su i grkokatolički biskupi pomogli u radu s vjernicima. (...)

Na kraju, provincijal je pozdravio Papu i darovao mu ikonu. U ime Isusovačke službe za izbjeglice P. Marius Talos, dao mu je sliku Elene Andrei koja je održala razne radionice s izbjeglicama i migranticama pod nazivom “Ruke nade”.

Izvadci prema zapisu p. Antonija Spadara, od 13. lipnja 2019.

■ Damir Kukavica: o. Petar Perica, ulje na platnu

■ NOVE KNJIGE ■

Dalibor Renić, **UVID I METODA** Filozofija i teologija Bernarda Lorengana

Bernard Lorengan jedan je od najutjecajnijih katoličkih teologa i filozofa engleskoga govornog područja.

Knjiga *Uvid i Metoda. Filozofija Bernarda Lorengana* u izdanju *Kršćanske sadašnjosti*, s jedne strane, donosi uvod u njegovu misao, te je tematikom, pristupom i jezikom prilagođena širemu krugu čitatelja koji žele upoznati njegove ideje. S druge strane, ona iznosi određenu sintezu i interpretaciju u svrhu čitateljeva povijesnog i kritičkog orijentiranja, osobito u kontekstu suvremenih filozofskih i teoloških rasprava.

Knjiga se ponajviše vodi dijaloškim pristupom te nastoji iz Lonerganove vizije intelektualnog života, filozofije i teologije iscrpsti ono najkorisnije za čitateljstvo našega kulturnog ambijenta i epohe.

Juraj Habelić, **PERVI OTCA NAŠEGA ADAMA GREH**

U nizu *Stari pisci hrvatski* u nakladi HAZU-a tiskano je 2018. godine jedno od najvažnijih djela kajkavske književnosti XVII. st. *Pervi otca našega Adama greh* turo-poljskog isusovca, plodnog pisca, propovjednika, leksikografa i profesora Jurja Habelića. Riječ je o prijepisu akademika Milana Ratkovića, koji je s originalom usporedio i predgovor napisao te knjigu za tisak priredio akademik Josip Bratulić.

Sama knjiga o Adamovu grijehu opsežna je teološka rasprava o prvom grijehu i posljedicama porušene ljudske naravi nakon njega. Ujedno je to najopsežnija slika hrvatskoga društva XVII. st. Zapravo je riječ o širokoznanstvenoj hrvatskoj preradbi *Duhovnih vježbi* sv. Ignacija Loyole.

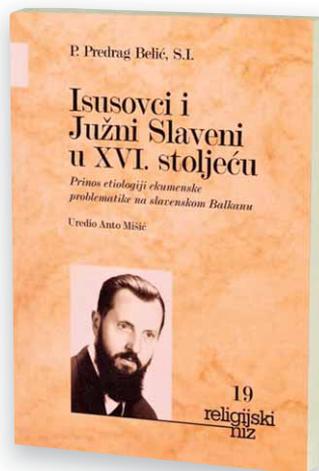

Predrag Belić, ISUSOVCI I JUŽNI SLAVENI U XVI. STOLJEĆU (1546. – 1597.)

Prinos etiologiji ekumenske problematike na slavenskom Balkanu

U povodu 100 godina od rođenja isusovca i povjesničara Predraga Belića, u ovoj se knjizi objavljuju dijelovi njegova doktorskog rada na *Orijentalnom institutu* u Rimu pod vodstvom slovačkog isusovca Michaela Lacka. Uz dostupnu literaturu P. Belić je skupio mnogo do tada nepoznatih i neobjavljenih dokumenata na temelju kojih je pisao svoj rad znanstveno utemeljeno, zanimljivim i osebnim stilom.

Knjigu je uredio prof. dr. sc. Anto Mišić, a izašla je 2019. u *Religijskom nizu* isusovačkog nakladnika FTI-ja.

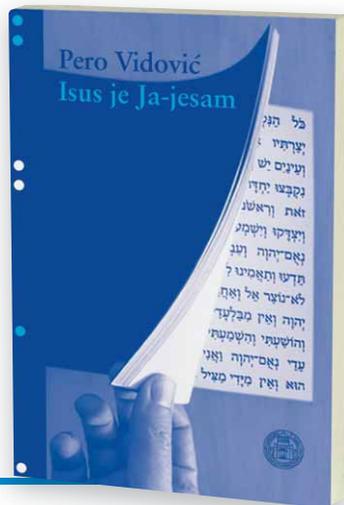
Pero Vidović, ISUS JE JA-JESAM: Izabrane biblijske teme

U izdanju Sveučilišta u Zadru objavljena je knjiga p. Pere Vidovića pod naslovom *Isus je Ja-jesam: Izabrane biblijske teme*. Knjiga ima 476 stranica. Jedan od recenzenata knjige, prof. dr. sc. Stipe Jurič OP, s rimskoga Dominikanskog sveučilišta (P. S. Universitas a s. Thoma Aq. in Urbe), među ostalim, napisao je o knjizi *Isus je Ja-jesam* sljedeće:

„Hrvatska biblicistika i čitateljstvo s odobravanjem će primiti ovu knjigu ponajviše zbog relevantnosti teme u njenom prvom dijelu, a zatim zbog cijelog spektra biblijskih tema, njih čak četrnaest, u drugom dijelu knjige.

Prvi dio knjige, prema mojoj ocjeni, njezin je najbolji dio. Budući da kod nas nitko do sada nije sustavno obrađivao biblijski revelacijski izričaj Ja-jesam, koji je zapravo i u svjetskoj egzegezi premalo obrađivan, tekst ove knjige o tome predstavlja značajan znanstveni doprinos hrvatskoj biblicistici. Svoje opsežno djelo, u kojem pristupa biblijskim tekstovima sinkronijski i dijakronijski, autor je popratio odličnom i ažuriranom bibliografijom.

Knjigu preporučujem prije svega profesorima te studentima teoloških i drugih religijskih znanosti, osobito onima koji se bave biblijskom znanostju, zatim svima onima koji žele osvježiti svoje biblijske spoznaje budući da knjiga sadrži bogat izbor biblijskih starozavjetnih i novozavjetnih tema, naročito u drugom dijelu, koje je autor temeljito obradio, pomno prateći znanstvena kretanja u svjetskoj i domaćoj egzegezi.”

Tonči Trstenjak, ZALJUBLJENI KAPELAN Pripovijesti za vele i male

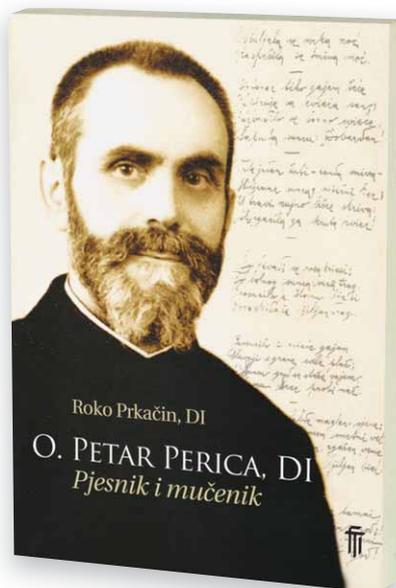
Autor ove zbirke pripovijesti za *vele i male* već jedno desetljeće piše priče za isusovački mjesečnik *Glasnik Srca Isusova i Marijina*. Do sada je objavio više od stotinu priča od čega 62 u ovoj zbirci koju mu je objavila *Kršćanska sadašnjost*. Njegove su priče satkane od onoga što je doživio i proživio u 75 godina života. One čitatelju omogućuju da kroz odškrinuta vrata uđe u svijet i živote ljudi očima i srcem svećenika koji već gotovo pola stoljeća obavlja zahtjevnu zadaću propovijedanja evanđelja. Kroz te se priče osjeti odsjaj življenja evanđelja u svakidašnjim prilikama naših suvremenika.

Roko Prkačin, O. PETAR PERICA, D.I. Pjesnik i mučenik

U nakladi *Filozofsko-teološkog instituta DI* svjetlo dana nedavno je ugledalo drugo, prošireno izdanje opsežnog djela (346 str.) o. Roke Prkačina o isusovačkom pjesniku i mučeniku o. Petru Perici kojega su na otoku Daksi u listopadu 1944. likvidirali partizani.

Ova nam knjiga pomaže da ne zaboravimo da se nad sudbinom o. P. Perice i drugih žrtava Dakse ponovno ne nadvije zaborav, jer oni nisu samo žrtve mržnje nego i svjedoci vjere u Isusa Krista.

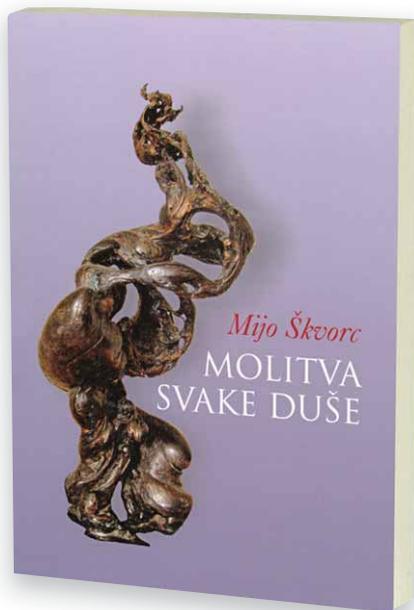

Mijo Škvorc, MOLITVA SVAKE DUŠE

Uz niz djela biskupa Mije Škvorca knjiga *Molitva svake duše*, u prigodi stote obljetnice njegova rođenja (1919. – 2019.) doživjela je svoje treće i dopunjeno izdanje.

Ovdje je riječ o molitvama i razmatranjima što ih je sastavio, napisao i, sigurno, svojim bićem i srcem proživio p. Mijo Škvorc, pomoćni zagrebački biskup. To je rudnik duhovnog blaga u kojem se pisac uživlja u razmišljanja i molitvene dijaloge raznih tipova ljudi, razgovarajući s Isusom Kristom u prvom licu jednine. Važno je upozoriti kako se pisac znao uživjeti gotovo u sve pore ljudske duše, njezine radosti i žalosti, strahove i ponesenosti, mladenaštva i starosti, svećeništva i redovništva, sumnjičavosti i predane sigurnosti. Tu su razmatranja koja se ne čitaju kao obična knjiga, ona se upravo – razmatraju.

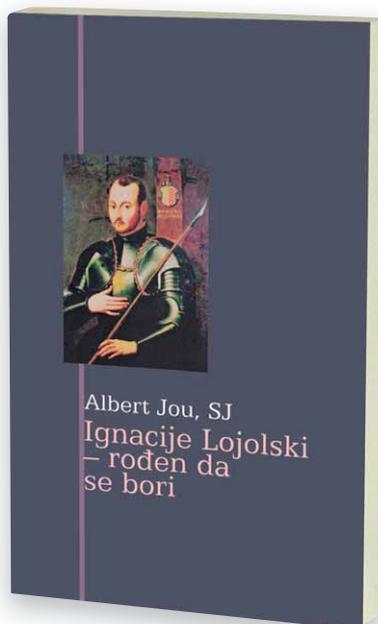
Knjiga od 411 stranica objavljena je u nakladi Filozofsko-teološkog instituta Družbe Isusove.

Albert Jou, IGNACIJE LOJOLSKI – ROĐEN DA SE BORI

Ova knjižica čije je drugo izdanje 2019. godine priredio *Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove* povijest je Ignacija Lojolskog, čovjeka koji je bio rođen da se bori. Bask po rođenju sa šačicom ljudi u tvrđavi Pamploni 1521. g. suprotstavio se cijeloj vojsci francuskog kralja da bi branio čast Španjolske. Obratio se kao ranjenik i odlučio nasljedovati svece. S malom djecom sjeo je u školske klupe da bi stekao potrebno obrazovanje za apostolsko djelovanje. Kao student je u Parizu s devetoricom drugova 1534. g. započeo Družbu Isusovu koja je do njegove smrti u Rimu 1556. već imala tisuću članova.

Dok su se drugi zadovoljili oneim što su postigli, on je mislio da treba učiniti još više.

AA.VV. ODJECI FILOZOFIJE PERSONALIZMA

Zbornik radova međunarodnog znanstvenog skupa Personalizam – jučer, danas, sutra

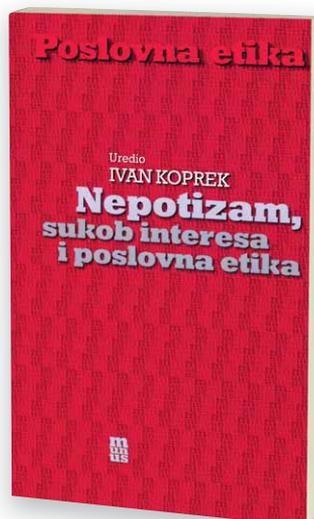
Nakana simpozija FFRZ-a održanog 1. prosinca 2017. bila je obuhvatiti baštinu sumnje i perspektive personalističke filozofske misli kroz njezine duhovne, teološke, političke, idejne, socijalne, kulturološke/kulturne, interkonfesionalne, književne, gospodarske, pravne i druge vidike, kako u Hrvatskoj, tako i u svijetu, uključujući i reduktivnu recepciju personalizma u komunističkim društvima, odnosno njegovo interpretiranje u skladu s vladajućim ideologijama, kao i njegovu aktualnost u suvremenosti te uvida u personalizam kao potencijal za daljnji razvoj ljudske misli. U knjizi se nalaze prilozi 23 autora. Zbornik koji je objavljen u *Filozofskom nizu* FTI-ja u Zagrebu 2019., a uredili su ga Ivan Šestak, Ivan Čulo i Vladimir Lončarević.

Ivan Koprek (uredio),

NEPOTIZAM, SUKOB INTERESA I POSLOVNA ETIKA

U nizu afera koje se otkrivaju na našem prostoru često slušamo o „sukobu interesa”, o uhljebljivanjima i protekcijama, o „netjakizmu”, o kumstvima i zapošljavanjima „preko veze”. U svakom slučaju, riječ je o praksi u okolnostima u kojima se mnogi poznaju i prepoznaju kao nečiji rođaci, prijatelji, kumovi, susjedi, miljenici, simpatizeri, stranački drugovi, pripadnici određenih interesnih skupina, organizacija, agencija, ideologija, svjetonazora, ... zapravo „lobija”. O tom labirintu međusobnih odnosa svoje je osvrte dalo 14 autora. Knjiga je tiskana 2018. u nizu biblioteke *Munus* FTI.

Ivan Šestak, TOMA AKVINSKI O SREĆI I BLAŽENSTVU

Riječ *sreća* jedan je od najčešćih pojmova svakog čovjeka. Tu se zbija sve dobro i lijepo sa željom da vječno traje. No čini se da je javni znanstveni diskurs o sreći danas zanemaren. Mnogi danas pojam sreće smatraju neozbiljnim i smiješnim. Je li to opravdano? Autor nam razjašnjava razmišljanja i rasprave Tome Akvinskog o sreći jer je on živio u vremenu sličnom našem s obzirom na sraz s agresivnim islamom. Da bi čitatelj bolje razumio Akvinca, autor nas vodi do njegove misli o sreći kroz povijest filozofije od antike, preko Augustina do pisca *Summae theologiae*. Obradena je Tomina *prima secundae* q. 1-5. i protumačena za današnjeg čitatelja. Knjiga je tiskana 2018. u *Filozofskom nizu* FTI-ja.

■ JUBILARCI 2020. ■

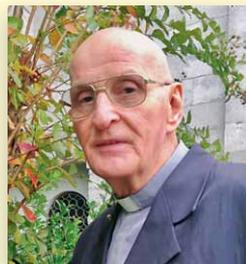
DIJAMANTNI JUBILEJ - 60 GODINA MISNIŠTVA

P. RADOJKO KARAMAN

Ispovjednik u Splitu
Zaređen za svećenika u Zagrebu
28. srpnja 1960.

ZLATNI JUBILEJ - 50 GODINA MISNIŠTVA

P. IGNACIJE ČIŽMEŠIJA

Ispovjednik u Opatiji
Zaređen za svećenika u Zagrebu
28. lipnja 1970.

P. PETAR SABOLIĆ

Pastoralni djelatnik i ispovjednik u Zagrebu
Zaređen za svećenika 28. lipnja 1970.
u Zagrebu

DIJAMANTNI JUBILEJ - 60 GODINA U DRUŽBI ISUSOVOJ

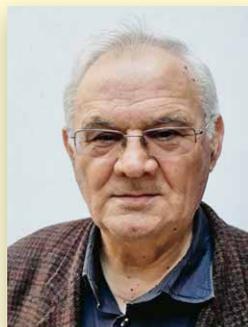
P. IZIDOR JEDVAJ

Umirovljen, na Fratrovcu u Zagrebu.
U Družbi Isusovoj od 30. srpnja 1960.

BR. JURO MARIĆ

Brat pomoćnik u Rezidenciji DI u Zagrebu.
U Družbi Isusovoj od 28. lipnja 1960.

P. JERKO ŠIMIĆ

Ekonom kuće u Dubrovniku. Administrator
župe na Koločepu.
U Družbi Isusovoj od 30. srpnja 1960.

ZLATNI JUBILEJ - 50 GODINA U DRUŽBI ISUSOVOJ

P. STJEPAN FRIDL

Glavni urednik „Radija Marija” u Zagrebu
U Družbi Isusovoj od 7. rujna 1970.

P. ANTO LOZUK

Poglavar i župnik u Beogradu
U Družbi Isusovoj od 14. kolovoza 1970.

